

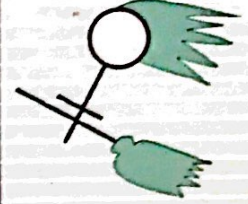
'98

MAYIS 1998

SAYI: 2

UÇAN HABER

UÇAN SÜPÜRGE

Bestekar Sok. 30/6 -06700 K.Dere/ANK.
Tel: 427 00 20-426 95 67 Fax: 426 97 12
http://www.raksnet.com.tr/ucansupurge
E. mail: ucan.supurge@service.raksnet.com.tr.

SÜREKLİ YAYIN - UÇ AYDA BİR ÇIKAR

"BİR HABER
UÇUR YETER"

UÇAN SÜPÜRGE KADIN FİLMLERİ FESTİVALİ HAZİRAN'DA
KADIN ÖRGÜTLERİ İLE BÖLGE TOPLANTILARI

INTERNET'LE NELER YAPILMAZ KII
A SİYASETTE

EMEK

İnsan Hakları Dergisi

Bayındır 2 Sok.

No: 38/8

Kızılay/ANKARA

YENİ BİR PROJE: ADI Y~

8 MART MEKTUPLARI

bindik bir süpürgeye...

UÇAN SÜPÜRGE, KADIN ÖRGÜTLERİ İLE BÖLGE TOPLANTILARI BAŞLATIYOR

Türkiye'de 1980 sonrası Kadın Hareketi, kadın örgütlerinin hem sayıca artmasında hem de çeşitlenmesinde önemli rol oynadı. Bugün, kadının yasalar karşısında eşitliği, eğitim düzeyinin yükseltilmesi, şiddete karşı korunması, emeğinin değerlendirilmesi, sağlık hizmetlerine erişmesi, politik katılımının artması ve bunlara benzer birçok amaç için kadın örgütleri çalışmalarını sürdürmekte. Dikkate değer bir başka gelişme ise, kadın örgütlerinin, faaliyetlerini, eskiden olduğu gibi birkaç büyük kentte toplamak yerine yaygınlaştırıyor olmaları.

Kadın örgütleri aynı zamanda, son senelerdeki sivil toplum hareketine de ivme kazandırdılar. Sivil toplum inisiyatifiyle gerçekleştirilen birçok toplumsal hareket, kadın örgütleri, sivil toplum kuruluşlarını birleştirici işlev gördüler.

Bütün bu özellikleriyle Türkiye'de kadın örgütleri bugün hem gelişmeye en açık örgütler, hem de kadınlara yönelik politikaları değiştirip dönüştürmede etkin rol oynamaya adaylar. Ancak, bu işlevleri yerine getirebilmek için, şimdiye dek olduğundan daha verimli çalışabilmeleri ve birbirleriyle yoğun etkileşime girmeleri gerekiyor.

Bu konu, kadın örgütleri arasında iletişimi ve etkileşimi artırmak amacıyla kurulmuş olan Uçan Süpürge ile Ankara Alman Kültür Merkezi'nin birlikte düzenledikleri bir sempozyumda, 17 ve 18 Ocak 1998 tarihlerinde tartışılmaya başlandı. Almanya'dan ve Türkiye'den konuşmacıların ve tartışmacıların katıldığı sempozyumda, kadın örgütleri arasında işbirliği ve etkileşimin gereğine değinildi. Aynı zamanda, kadın örgütlerini daha etkin ve verimli çalışmaktan alıkoyan nedenler sorgulandı. 1995'de Pekin'de IV. Dünya Kadın Konferansı'nda alınan kararların değerlendirilmesi yapıldı ve Türkiye'deki kadın örgütlerinin yurtdışındaki diğer kadın örgütleri ile işbirliği ve etkileşiminin önemi vurgulandı.

Kadın örgütleri, uzun zamandır kendilerini sorgulama, sorunlarını irdeleme ve gerekirse yeniden yapılanma gibi bir süreçten geçme ihtiyacını duymaktalar. Kuruluş amacını yeniden gözden geçirme, hedef kitleyi tayin etme, görev ve sorumlulukları tanımlama, yönetim biçimini sorgulama, verimliliği ve kaynak artırımını sağlamak için yeni yollar arama, kısa, orta ve uzun vadeli programlama, kısaca öz eleştiri ve değerlendirme yapma ve geleceği planlama konusunda ortak bir istek oluştu. Ancak, kadın örgütleri, göründüğü kadarıyla, bu süreci başlatırken destek, danışmanlık ve rehberliğe de ihtiyaç duymaktadır. Uçan Süpürge, 1998 yılında Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde kadın örgütlerini buluşturarak yapacağı bölge toplantıları ile, onların bugün bulundukları düzeyden daha etkin ve verimli bir düzeye ulaşmalarını sağlamada bu tür kolaylaştırıcı bir rol oynamayı hedefliyor. Uçan Süpürge'nin bölge toplantılarını yapmaktaki amacı kadın örgütlerinin ortak istek ve ihtiyaçlarından yola çıkarak bu süreci başlatmak, kadın örgütlerinin birbirleriyle etkileşimi için zemin hazırlamak ve gerekli desteği sağlamak.

Kısaca, Uçan Süpürge'ye göre;

1. Bölge toplantıları, aynı bölgede olup da daha önce bir araya gelmemiş kadın örgütlerinin buluşmalarını ve çoğu ortak olan sorunlarını tartışmalarını sağlayacak;
2. Bölge toplantılarında kadın örgütleri, bu sorunlara birlikte çözüm arama ve birbirlerine kendi deneyim ve çözüm yollarını aktarabilme fırsatını bulacaklar;
3. Bu toplantılarda kadın örgütleri aralarındaki iletişimi nasıl

arttırabileceklerini tartışacaklar, düzenli ve sağlıklı iletişim için mekanizmalar geliştirecekler;

4. Bölgenin kadın sorunları açısından önceliklerini saptayıp, bu iletişimi sağladıkları takdirde hangi ortak projelerde birlikte çalışabileceklerine karar verebilecekler.

Bölge toplantılarının ilki Güneydoğu Anadolu kentlerinde kurulmuş olan kadın örgütleri, grupları ve platformları ile birlikte Gaziantep'te yapılacak. Bunu diğer bölgelerdeki toplantılar izleyecek. İki gün sürecek bu toplantılarda yapılan tartışmalar ve varılan sonuçlar Uçan Süpürge tarafından derlenerek bir kitap halinde kadın hareketi ve örgütlenmesi ile ilgili herkesin kullanımına sunulacak.

Yıldız ECEVİT

GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA İLETİŞİM TOPLANTILARI İÇİN İLK TEMASLAR

16-22 Şubat tarihleri arasında Uçan Süpürge'den Halime Güner ile ODTÜ Sosyoloji Bölümü son sınıf öğrencisi Tuba Demirci, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Gaziantep, Urfa, Diyarbakır ve Siirt illerinde kadın örgütleri, grupları ve kadınlarla ilgili çalışmalar yapan kişiler ile ilişki kurmak amacıyla bir gezi programı gerçekleştirdiler. Amaç, kadın örgütleri arasında iletişim ve ortak eylemlere yönelik işbirliği konusunda Mayıs ayında bu bölgede yapılacak bir buluşmanın ilk temaslarını yapmak ve bölgede aktif olarak çalışan kadınların görüşlerini almak.

İlk izlenimler, Gaziantep'te kadın platformu dışında da çeşitli kadın örgütleri bulunduğunu, ancak aralarında iletişim olmadığını ortaya koydu. Kadına yönelik acımasız törelerin hüküm sürdüğü Urfa'da ise sivil toplum kuruluşlarının ve bu arada kadın örgütlenmesinin çok sınırlı ve zayıf kaldığı gözlemlendi. Bu çerçevede Urfa'da ÇATOM'lar (Çok Amaçlı Toplum Merkezi) henüz çok yeni bir yapılanma olmalarına karşın çok sayıda kadına ulaşma perspektifini taşımaktaydılar. Bu iki ilin yanında Diyarbakır çok farklı bir tablo sergilemekteydi. Gerek nüfus özellikleri, gerekse politize olmuş ortamı ile bu il, kadınlara da değişik alanlarda barınma olanakları sunmakta, farklı alanlarda ve görüşlerde birçok kadın kuruluşu çalışmalarını OHAL şartları çerçevesinde sürdürmekteydiler. Şiddete maruz kadınlar için açılan danışma merkezi KAMER de bir şirket olarak kurulmayı tercih etmişti. Öte yanda Siirt ilinde hiçbir kadın kuruluşu bulunmuyor, ama Siirt Valiliği'nce kadınlara yönelik yürütülen bir proje var: "Bayanların Eğitim, Sağlık ve Sosyal Statülerini Geliştirme". Bu proje çerçevesinde kadınlara çok yaygın bir biçimde okuma-yazma kursları verildiği gözlemlendi.

9-10 Mayıs'da Gaziantep'te Belediye Meclis Salonu'nda yapılacak buluşmanın hazırlıkları sürdürülüyor.

Sahibi: A. Ürün Güner
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Halime Güner
Yayına Hazırlayanlar: Betül Başaran, Filiz Karaman,
Pınar Şenel, Hanife Uygur, Sevinç Unal, Işıl Yılmaz
Grafik Tasarım: Zuhul & Erkut Erding
Baskı Hazırlık: Repro Nokta Ltd. • Tel: 232 13 75
Baskı: Ekip Grafik Ltd. • Tel: 341 65 56

Uçan Süpürge
Bestekar Sok. 80/6 • 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 0312 427 00 20 - 426 95 67 • Faks: 426 97 12
URL: <http://www.raksnet.com.tr/ucansupurge/>
E-Mail: ucan.supurge.service@raksnet.com.tr
(Uçan Haber Amerikan Basın ve Kültür Merkezinin (USIS) katkılarıyla çıkmaktadır.)
Banka Hesap No: Türkiye İş Bankası, Uçan Süpürge Kong. TURZ. OR. 477266
FİYATI: 150.000 TL.

HİÇ YOKTAN İYİDİR! ÜÇ AY SONRA ÇIKTI

UÇAN HABER'in 2. sayısıyla tekrar merhaba! İlk sayımızın mutfağındaki beklenmedik aksaklıklara, acemiliklere ve bir işi ilk kez yapmanın doğurduğu yorgunluğa karşın, üç ayı geçirmeden yine sizlerle...

Biz UÇAN HABER'i seviyoruz. Ama bunda, sizlerden aldığımız desteğin de payı büyük. Gerçekten bültenimizin ilk sayısı umduğumuzdan çok daha iyi karşılandı. 700 kadarını hemen elimizdeki kuruluş ve kişi adreslerine posta yoluyla ulaştırdık. Çevremizde ve toplantılarda elden dağıttıklarımız ile sonradan isteyenlere gönderdiklerimiz de 250 civarında. Zaten 1.000 adet basılmıştı, çabucak tükendi.

UÇAN HABER'e birkaç TV kanalı bazı programlarda yer verdikten sonra ise bizi telefonla arayanlar, mektup ve haber gönderenler oldu. Almanya'dan, İstanbul'dan, Ankara'dan, Amasya'dan, İzmit'ten ve diğer yerlerden arayanlara, Trabzon'dan, Adana'dan haber gönderen arkadaşlarımıza, Anamur'dan Serap öğretmene yakın ilgileri için teşekkür ediyoruz.

Doğrusu, bizi yüreklendiren sözlerin yanı sıra, UÇAN HABER'i görmüş ve okumuş arkadaşlarımızın, bültenin haberlerini kullanıp, kullanmadıklarını, en çok hangi bilgilerden yararlandıklarını vb. de bilmek isterdik. Bu konuda herhangi bir geribildirim almadığımız için, ilk sayıdaki düzenlemeyi sürdürüyoruz. Yani, yine kadın kuruluşları ve projelerinin tanıtımlarına, kadın hareketinden haberlere, üniversitelerdeki kadın merkezlerinin çalışmalarıyla ilgili bilgilere, hukuk sayfamızda güncel bazı konulara, dünya kadın hareketinden çeşitli haberlere yer verdik. Ve tabii ki yine, tanıtacak

araştırma ve aratırmacılarımız, film, gazete-dergi ve kitaplarımız var...

"Kim Korkar Proje Yazmaktan" sayfamızda, herhangi bir projeyi kaleme almanızda size kolaylık sağlayacağını düşündüğümüz ve 3. sayımızda devam ettireceğimiz bir yazıya yer verdik. (Bu tür bilgilerin yararı olduğunu düşünüyor musunuz?)

Bu sayımızda, Bangladeş'de düzenlenmiş bir internet atölye çalışmasıyla ilgili haberimiz de var. Kadınların ileri teknolojileri kullanabilmelerinin önemi açısından bu haberi ilginç bulacağınızı düşündük.

Bunların yanı sıra, kadın örgütlenmesinde iletişimin önemi ve UÇAN SÜPÜRGE'nin iletişim toplantıları hazırlıkları ile geçmiş 8 Mart'ın değerlendirmesi ele aldığımız diğer konular oldu.

Gelecek aylarda nerelerde neler var sayfasında ise bize ulaştırılmış yeterince bilgi olmadığı için bir çeşitlilik sunamıyoruz. Bu nedenle yineliyoruz: "Aman bize bir haber uçurmayı unutmayın!"

Bir de, yaptığınız işleri, grubunuzu ya da örgütlerinizi tanıtırken, biraz da işin öyküsüne yer verin, çabalarınızı, zorluklarınızı, bunları nasıl aştığınızı anlatın... İşe noktanın konulduğu yer kadar, oralara nasıl gelindiğinin de önemli olduğunu düşünüyoruz. Birşeyleri paylaşmak ve birbirimizden birşeyler öğrenebilmek için...

UÇAN HABER Yayın Grubu

Yabancı Basında
UÇAN HABER

ARTS & CULTURE

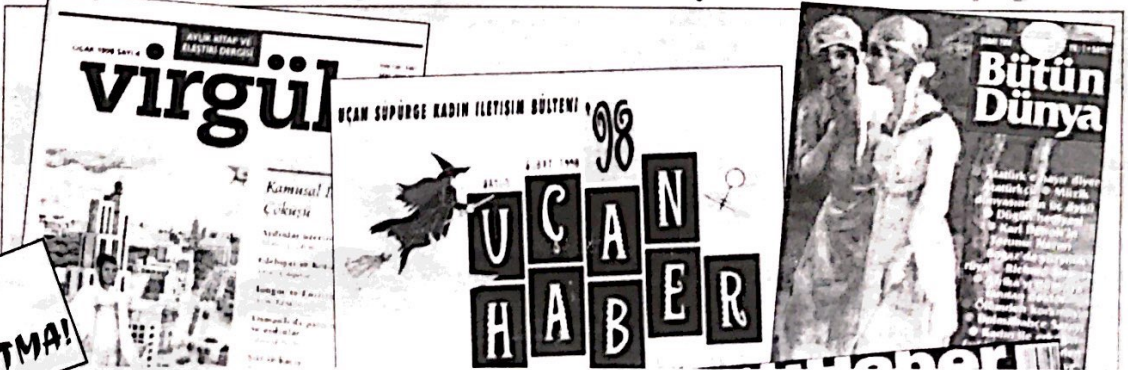
A weekly supplement of the Turkish Daily News

Sunday, February 22, 1998

TDN's Web Site: WWW.TurkishDailyNews.Com

NEW MAGAZINES ADD COLOR

Turkey has five new magazines, each with a very different content *pages 8-9*

UÇAN HABER'in ilk sayısını ücretsiz dağıttık. Bu sayıda ise üzerinde bir fiyat ve bir banka hesabı numarası var. Şimdilik, abonelik sistemini başlatmıyoruz. UÇAN HABER elinize geçtiğinde, üzerindeki fiyata, yurtiçi için 100.000 TL, yurtdışı için 200.000 TL. olan posta ücretini ekleyerek banka hesabına yatırırsanız seviniriz.

(Fiyat ve banka hesap no. için 2. sayfaya bakınız)

Sayfa

3

KADINLAR ... ÖRGÜTLER ... PROJELER...

SIGINMACI ve GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ (ASAM) ve MÜLTECİ KADINLAR

Kadınların yaşamın her alanında karşılaştıkları cinsiyete dayalı ayrımcılık, ülkesini terketmek zorunda kalmış mülteci kadınları daha da çok yaralıyor.

Mülteci, sığınmacı ve göçmen tanımlarını doğru olarak kamuoyuna duyurmak, mültecilere yönelik eğitim, sağlık ve istihdam projelerinin yanısıra, mülteci kadınların sorunları konusunda uluslararası kamuoyu yaratmak amacıyla kurulan Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği, genç bir dernek olmasına karşın birçok başarılı çalışmanın altına imza atmaya hazırlanıyor.

50 üyesi bulunan dernek, Gaziantep Şahinbey Belediyesi ile ortak olarak Temel Eğitim Okulu ve Toplum Merkezi projesini yürütüyor. İki ayda bir yayınlanan *Umuda Doğru* adlı bültende kadın mültecilerin sorunlarına da yer veren Derneğin gelirlerini üye aidatları, bağışlar ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin katkıları oluşturuyor.

TÜRKİYE'DE MÜLTECİ KADINLAR

1980'den bu yana iki milyondan fazla sığınmacı kabul eden Türkiye, daha çok İranlı, Iraklı ve Bosna-Hersek'li mültecilere ev sahipliği yapıyor. Türkiye, 1951 tarihli Mültecilerle ilgili Sözleşme gereğince Avrupa ülkeleri dışından mülteci kabul etmediği için Türkiye'ye sığınanlar üçüncü bir ülkeye kabul edilmeyi bekliyor. 1996 yılı kayıtlarına göre İran ve Iraklı 3743 mültecinin 1540'ı kadın ve 1101'i çocuklardan oluşuyor. İranlı kadın mültecilerin iltica nedenleri arasında, Bahai olmak, bir işte çalışmak, boşandıkları halde eski eşlerinden şiddet görmek, namus cinayetinde kurban gitme tehlikesiyle karşı karşıya olmak, siyasi eylemlere katılmak, evlenmeden önce cinsel ilişki kurmak, lezbiyen olmak yer alıyor.

Türkiye'de yaşayan mülteci kadınlar gelir yetersizliği nedeniyle sağlıksız barınma ve beslenme olanaklarına sahipler. Dil bilmedikleri ve erkeklere oranla evlerine bağlı halde yaşadıkları

işin iletişim kurmakta özel sorunlarla karşılaşılıyor. Çeşitli nedenlerle takip edilme veya öldürülme korkusu yaşıyorlar. Eşleriyle birlikte mülteci olarak gelen kadınların aile içi şiddete maruz kalmaları söz konusu olabiliyor.

DÜNYA'DA DURUM

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin verilerine göre, dünyada Ruanda ve Eski Yugoslavya başta olmak üzere toplam 27.1 milyon mülteci var. Bunlara yerinden edilmiş grupları da eklersek sayı 115 milyona çıkıyor. 1980 yılından bu yana mülteci sayısı her yıl 1.5 milyon artıyor.

Dünyada mültecilerin %80'ini kadın ve çocuklar oluşturuyor. Ancak bireysel düzeyde başvuru yapan kadın oranı çok düşük. Yani, kadınlar, mülteci kayıtlarında da eksik temsil ediliyorlar. Yapılan inceleme sonunda mülteci olarak kabul edilen kadınların oranı ise erkeklere göre daha fazla. Bunun nedeni iltica etmek zorunda kalan kadınların daha hayati nedenler yüzünden ülkelerini terketmiş olmaları. Bu durum mülteci kadınların göç etmeden önce kendi ülkelerinde, göç sırasında ve göçten sonra ise geldikleri ülkede şiddete maruz kalabildiklerini, bu nedenle, kadın olmalarından dolayı özel korunmaya ihtiyaçları olduğunu ortaya koyuyor.

Uluslararası platform, belki de erkekler tarafından oluşturulup denetlendiği için, 1980'e dek kadınlara özgü insan hakları ihlali ve iltica nedenleri olabileceğini kabul etmemekte direndi. Fakat artık varolan hukuk sistemleri, kadınların insan haklarının ihlali anlamaya yönelik yorumlar yapıyor. 1951 tarihi Mültecilerle ilgili Sözleşmede yer alan "belli bir sosyal grup" tanımı kadınları da içerebiliyor. Örneğin Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, kadınlara yönelik şiddet konusunun mülteci olma nedenleri arasında sayılabileceğini kabul etmiş durumda. Türkiye'de iltica ile ilgili yasalar oldukça eski tarihli olduğundan kadın mültecilere özgü özel bir düzenleme yok.

İletişim Adresi: Tunalı Hilmi Cad. 79/20 06700 Kavaklıdere - ANKARA
Tel : (0. 312) 426 03 19 • Faks: (0. 312) 426 03 67

Kısa Kısa...

ÇATOM'lar...

Özellikle kadınları sorunlarını tanımlamaya ve çözüm üretmeye yöneltmek, ve onlara özgüven kazandırmak amacıyla Güneydoğu Anadolu bölgesinde kurulan Çok Amaçlı Toplum Merkezleri'nin ilki 1995 yılında Şanlıurfa'da açıldı. Bugün ÇATOM'ların sayısı 14'e ulaştı. ÇATOM'lar çalışmalarıyla 2000 yılına dek 500.000 kadına ulaşmayı hedefliyor. ÇATOM'larda okuma-yazma ve İngilizce kursları, gelir getirici el sanatları eğitimi, nüfus planlaması ve aile sağlığı danışmanlık hizmetleri veriliyor. ÇATOM'lara devam edenler, beğenmedikleri takdirde eğitimcilerini değiştirebiliyor, programların oluşturulmasına katılabiliyor. Eğitimciler kursiyerlere ev ziyaretine gidiyor (13 Mart 1998, Melodi). Sayfa

PAZARTESİ gazetesi de, Nisan sayısında ÇATOM'lara dört sayfa yer ayırdı.

Kadınlara Yönelik Tarımsal Eğitim...

Tokat Tarım İl Müdürlüğü çalışanlarıncı, Turhal'da, kadın çiftçilere sulama teknikleri, örtü altı yetiştiriciliği, ve zirai mücadele eğitimi veriliyor. Kurslara çok sayıda kadın katılıyor. (19 Şubat 1998, Superonline)

KADINLAR ... ÖRGÜTLER ... PROJELER...

GAZİANTEP KADIN PLATFORMU

Her kesimden, her inançtan kadına açık olma ilkesini benimseyerek 1994 yılında kurulan Gaziantep Kadın Platformu, çeşitli toplantı, konferans, kongre, panel etkinliklerine katılarak, tebliğ sunarak eylemlerini sürdürmektedir.

Geleneklerin göreneklerin meşrulaştırdığı "namus cinayetlerine" karşı diğer kadın örgütleriyle birlikte tepki koyarak, konunun Türkiye kamuoyuna girmesini sağlamaktadır.

Gaziantep'e bağlı merkez köylerindeki kadınlardan gelen davet üzerine, eğitim ve sağlık sorununun çözümünde, yöre kadınlarıyla işbirliği çerçevesinde çalışmalar yapmaktadır.

Ayrıca, Gaziantep Kadın Platformu, bölgedeki kadınların durumlarıyla ilgili anket çalışması yapmakta ve bunun sonuçlarını yakında yayınlamayı planlamaktadır.

İletişim Adresi : Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Sinyalizasyon Merkezi, GAZİANTEP
Tel : (0. 342) 231 40 31

Antalya Kadın Platformu üyeleri eylemde

ANTALYA KADIN PLATFORMU

Antalya Kadın Platformu, 1994'ten bu yana örgütlerüstü bir yaklaşımla, yaklaşık 100 bağımsız kadının katılımı ile oluşan, gönüllü çalışan bir topluluk. Amaçlarını her kesimden kadına ulaştırarak "kadın lobisi" oluşturmak olarak belirtiyor, ve böylece kadın sorunlarının Antalya gündeminde yer almasının sürekliliğini sağlamaya çalışıyorlar.

Sanat dernekleri, yerel yönetim ve soroptimistlerle ortak çalışmalar yapmışlar.

İki yıldır "El Emeği Göz Nuru Pazarı" düzenliyorlar. Bu pazarın amacı, kadının aile içindeki doğal görevi kabul edilen ve kadının kendisi için ekonomik değeri olmayan emeğini görünür kılmak, böylece kadınların üretken ve yapıcı yönlerinin bir topluluk içinde gelişmesine ortam hazırlamak.

Antalya Kadın Platformu 8 Mart'ı, 27 Şubat'ta başlayıp, 8 Mart'ta biten bir "Kadın Etkinlikleri Haftası" olarak kutladı. Erendiz Atasü'nün konuşmacı olarak katıldığı "Edebiyatta Kadın" söyleşisi ile başlayan hafta, basın davetli olduğu kahvaltı sonrası şenlikle devam etti. Antalyalı kadınlar, "Ailede Kadın Olmak" söyleşisinde Sündüz Haşar'la, "Fotoğraflarda Kadın" saydam gösterisinde de Timurtaş Onan'la birlikte oldular. Antalya Büyükşehir Belediye Tiyatrosu "Kanlı Nigar"ı bu kez kadınlar için oynadı. Öz Kardeşler ve Osman Gültekin konserleri de etkinlikler arasındaydı.

İletişim Adresi : Filiz Ersel - Tel : (0. 242) 227 43 43 / 21101
Faks : (0. 242) 227 44 90

ARTIK BURSA'DA DA KADINLARIN BİR YERİ VAR: KİM

Kadınlar, yaşadıkları ayrımcılığı ve diğer sorunlarını bilince çıkarabilmek, çözümler geliştirmeye çalışmak, özgüven kazanmak, ev ve aile içinde, sokakta ve işyerlerinde uğradıkları fiziksel, cinsel şiddet karşısında birbirlerine destek olmak için bir araya gelmeye, dayanışmaya gereksinim duymaktadırlar.

Bursa'da kadınların başvurabilecekleri, sorunlarını paylaşabilecekleri, kendi sözlerini söyleyebilecekleri bir yerin olmaması sorunları daha da büyümekte ve bir merkez ihtiyacını acil kılmakta idi. Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi ve Bursa Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Kadın Çalışma Grubu'nun ortak çabası sonucu KADIN İLETİŞİM VE DAYANIŞMA MERKEZİ (KİM) 14 Mart 1998 günü resmi açılışını yaptı.

KİM'nde hem şiddete uğramış kadınlara psikolojik-hukuksal-sağlık yönünden destek olunması, hem de şiddetin ve kadının ezilmişliğinin toplumsal olarak da giderilmesi için politikalar üretilmesi ve üretilen politikalar çerçevesinde kampanyalar düzenlenmesi öncelikli hedefler... Bu hedefler çerçevesinde KİM'nin işleyişi ve bir etkinlik takvimi oluşturulması tartışmaları sürüyor.

KİM'ni yaratmak ve yaşatmak için bütün kadın kuruluşlarının ve kadınların desteğine ihtiyaç duyuyor ve tüm kadınları deneyimlerini bizimle paylaşmaya çağırıyoruz.

Yerel Gündem 21 Kadın Çalışma Grubu ve

Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi

İletişim Adresi : Yerel Gündem 21 Hemşehri Evi
Büyükşehir Belediye Başkanlığı Binası
Uçak Sok No:2 Heykel/Bursa • Tel : (0. 224) 223 44 61

TÜRKİYE BAHAI TOPLUMU - KADIN GELİŞİMİ OFİSİ

Türkiye Bahai Toplumu'nun bir organı olan Kadın Gelişimi Ofisi, 1948'den beri B. M. -ECOSOC'a akredite olmuş uluslararası NGO statüsüne sahip Bahai Uluslararası Toplumu Ofisinin bir kolu olan Women's Advancement Office'i ile işbirliği içinde çalışmaktadır. En belirgin etkinlik alanını B. M. İnsan Hakları Eğitimi 10 Yılı (1994-2004) çerçevesinde alınan kararların kadınlarla ilgili boyutunun hayata geçirilmesi olarak tanımlayan topluluk, ayrıca Ankara Yerel Habitatı, Habitat Kadın Kozası'nın kolaylaştırıcılığını da yürütüyor. Habitat Ofisi olarak hizmet verdiği dönemde uluslararası konferans, atölye çalışması ve seminerler düzenleyen Kadın Gelişimi Ofisi, 1997 yılında B.M. Kadın Komisyonu toplantılarına Türkiye'den tek NGO olarak katılmış.

Ankara ve İzmir şubeleri dışında yaklaşık 15 ilde irtibat birimleri bulunan Türkiye Bahai Toplumu - Kadın Gelişimi Ofisi ile ilgili ayrıntılı bilgi için aşağıdaki adrese başvurulabilir.

İletişim Adresi : P.K. 218-06693 Kavaklıdere - ANKARA Tel : (0. 312) 426 55 61
Faks : (0. 312) 467 34 26

ÖRGÜTLER ... PROJELER...

KADIN DAYANIŞMA VAKFI EMEK MUTFAĞI AÇILDI

Ankara'da 1991'den bu yana faaliyetini sürdürmekte olan Kadın Dayanışma Vakfı'na aile içinde gördüğü şiddet nedeniyle başvuran kadınlara;

- kendi ayakları üzerinde durabilmeleri, yeni bir yaşam kurabilmeleri için iş olanağı yaratmak,
- vakıf çalışmalarına gönüllü katılan kadınların ürünlerinin değerlendirilmesine katkıda bulunmak,
- Kadın Dayanışma Vakfı'nın açtığı Ankara'nın tek Kadın Sığınmaevi'ne sürekli ve güvenilir kaynak sağlamak amacıyla Kadın Dayanışma Vakfı Emek Mutfağı açılmıştır.

Yukarıda belirlenen amaçları gerçekleştirmek üzere ev işi yiyecekler (börek, zeytinyağlılar, tatlılar vb. günlük tüketilmesi gerekli gıdalar ile reçel, turşu, tarhana, salça vb. uzun süre saklanabilir gıdalar) satışa sunulmaktadır.

Emek Mutfağı'nda,

- kış aylarında, her gün veya haftanın belli günlerinde bir çeşit çorba,,
- haftanın belirli günlerinde, bir çeşit sıcak, tencere yemeği (örneğin kuru fasulye/pilav nohut/pilav vb) bulundurulacak, ayrıca
- gönüllüler tarafından evlerinde yapılacak ve soğuk yenebilecek yiyecek türleri, mevsimine göre yaprak sarma, lahana sarma, biber dolma vb. satışa sunulacaktır. Bunların yanısıra evde yapılmış reçel, erişte, tarhana vb. bulundurulacaktır.

Yine gönüllüler tarafından, belli günlerde dönüşümlü olarak getirilecek olan kurabiye, kek, tart gibi ürünler de öğleden sonra, gözleme/mantı servisleri tamamlanınca satılabilecektir.

İletişim Adresi : 60. Sokak No:93 Emek-ANKARA • Tel : (0. 312) 222 81 76

ÜMRANIYE KADIN MERKEZİ

1993 yılında Ümraniye'de yerel yönetimin desteği ile bir Kadın Kurultayı düzenlenmiş. Kurultay komisyonlarının çalışmaları sonucu, bir merkeze gereksinim olduğuna karar verilmiş ve bir grup komisyon üyesi, bir yıl sonra, Ekim 1994'te Ümraniye Kadın Merkezi'ni kurmaya karar vermiş.

Sloganları "Ümraniye Kadın Merkezi'ne ev kadını girilir, iş kadını çıkarılır." Kadınların el becerilerini geliştirmek üzere düzenlenen kurslar ücretsiz. Ürünler sergilenerek satışa sunuluyor. Her iki ürünün satışından biri üretene, diğeri merkeze kalıyor. Ümraniyeli kadınlar bu çalışmaların yalnızca el becerisi kazandırmadığını, bundan öte, kadınların kendi ayakları üzerinde durabileceklerini kanıtladığını, kadın kimliğinin oluşmasına katkı sağladığını düşünüyorlar. Merkezin organize ettiği yetişkinlere yönelik okuma-yazma kursunu bitiren kadınlar, Milli Eğitim bakanlığı tarafından sertifikalandırılıyor.

Bunlar dışında başka kadın kuruluşları ile yürüttükleri ortak projeler var. Bunlardan birisi Kadının İnsan Hakları Projesi ile beraber gerçekleştirdikleri Yasal Haklarımızın ABC'si. Bunun ilk aşaması Lider Kadın Çalışması. Dört ay süreyle kadın hakları ve sorunları üzerine bilgilendirilen bir grup kadın, ikinci aşamada kendi mahallelerinde onbeşer kişilik kadın grupları kurarak öğrendiklerini aktarmışlar. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin işbirliğiyle yurttaşlık bilincinin artırılması amacıyla dernek içi eğitim programı yapılmış. Bu süreçte kadınların kendilerinin saptadıkları konular da ele alınmış. (İslam'da kadın, ekonomide kadın, cumhuriyette kadın gibi) Katılanlara İ.Ü.KASAUM tarafından sertifika verilmiş. Marmara Üniversitesi Kadının İstihdamı Projesi çerçevesinde halı, kilim dokuma ve ipek boyama kursları düzenleniyor.

İstanbul'a göç edenlerin yüzde 35'inin Ümraniye'de toplandığını saptayan Ümraniyeli kadınlar, göçün kadın üzerindeki etkisini - öncesi ve sonrasıyla - araştırmak üzere bir anket düzenlemişler.

150 üyesi bulunan merkezin geliri, üye aidatları ve bağışlarla sağlanıyor.

İletişim Adresi : Atatürk Mah. Sütçü Cad. No:89/2 Ümraniye/İSTANBUL
Tel ve Faks : (0. 216) 335 33 45

Kısa Kısa...

Şiddeti Kimler, Nasıl Uyguluyor?

MOR ÇATI

Mor Çatı'nın 1300 kadını temel alarak yaptığı araştırmaya göre, kadınlara şiddet uygulayanların %68.1'ini eşler, %6'sını birlikte olunan erkekler, %3.9'unu babalar, %2.3'ünü eski sevgililer, %4.7'sini diğer aile bireyleri oluşturuyor. Geriye kalan %15'in kaynağı ise belirlenememiş. Araştırma sonucunda, şiddetin boyutları da şu şekilde tespit edilmiş: %55.3 eş dayatması, %6.7 hakaret ve aşağılama, %4.8 sokağa atma, %3.8 ensest ilişki, %29.2 farklı nedenler ve %0.2 bilinmiyor.

Mor Çatı gönüllülerinin açıklamalarına göre, Mor Çatı'ya bugüne kadar başvuruların %84.7'si İstanbul'dan, %9.5'i İstanbul

dışından, %1.2'si yurtdışından ve %1.9'u da bilinmeyen yerlerden geliyor. Bir süre sığınakta barınanların %75'inin daha sonra şiddete maruz kalmadığı, %50'sinin ise yeni birer yaşam kurmayı başardığı da araştırma sonuçları arasında bulunuyor.

(8 Mart, 1998, Milliyet)

İletişim Adresi: Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Tel : (0.212) 248 16 80 - 233 60 80 • Faks: (0.212) 231 68 72
e-mail : morcati@info.ist.comlink.apc.org

Sendikalarından...

EĞİTİM-SEN KADIN KOMİSYONU UYARICI OLDU

UÇAN HABER'İN ilk sayısında duyurduğumuz gibi Eğitim-Sen (Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası) 2-5 Şubat 1998 tarihlerinde Ankara'da MEB Şura salonunda Demokratik Eğitim Kurultayı'nı (DEK) topladı. Kurultay hazırlık çalışmaları esnasında belirlenen 16 konu içinde "Kadın ve Eğitim" de yer aldı. Kadın Komisyonu raporunu sunduktan sonra söz alan ve beşer dakika konuşan iki erkek öğretmen Cumhuriyetin Türk kadınına getirdiği kazanımları uzun uzun anlattıktan sonra kendi başına bir "kadın sorunu" olmadığını ve bu sorunun genel hatları ile "insan hakları" sorunu olduğunu savunmaya çalıştılar.

Komisyonun raporu ise eğitimde cinsiyetçiliği ele almıştı ve eğitimin her düzeyinde, ders programları, ders kitapları, öğretmen yaklaşımları ve okul ortamları açısından sayısal verileri ve bu konuya ilişkin değişik örnekleri içeriyordu. Komisyondaki kadın öğretmenlerin beklentileri raporlarında önerdikleri istemlerin tartışılarak zenginleştirilmesi idi. Divanın zamanla ilgili gereksiz müdahalelerinden ve kurultay delegelerinin konuya yaklaşımlarındaki umursamazlık ve hafife alıştan sıkılmış olan 2 komisyon üyesi söz alarak hem divanı ve hem de salondaki erkek egemen delegasyonu sertçe uyarmak durumunda kaldılar. Erkekler açısından bir anlamda "şoklama" ile kapanan bu oturum, konunun tartışılacağına, bazı özel kavramların netlik kazanacağına, kadınların sendika yönetimlerinde sayılarının artması için pozitif ayrıcalıkların gündeme geleceğinin ipuçlarını vermesi bakımından önemliydi.

Konuyla ilgili daha fazla bilgi alabileceğiniz Kadın Komisyonu bildirisi, "Demokratik Eğitim Kurultayı Ön Raporları" kitabında yer aldı. Bu yayın Eğitim-Sen Genel Merkezi'nden temin edilebilir.

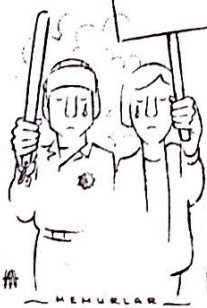
İletişim Adresi : Eğitim-Sen Konur Sok. 35/4, Ankara.

Tel : (0. 312) 417 09 20 - 425 10 08

KESK KADIN KURULTAYI'NA 400'DEN FAZLA KAMU EMEKÇİSİ KADIN KATILDI

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu KESK, toplam 500 bin üyesinden 180 bini kadın olan ve bu nedenle de ülkemizde en fazla kadın üyesi bulunan bir sendikal kuruluştur. KESK'in, kamu emekçisi kadınların sorunlarını tespit etmek ve bu sorunlara çözüm üretmek amacıyla 20-22 Şubat 1998 tarihlerinde Ankara'da 1. Kadın Kurultayı'nı düzenleyeceğini UÇAN HABER'in ilk sayısında duyurmuştuk. Kurultay'a bütün illerden 400'ün üzerinde kamu emekçisi kadın katıldı. Toplantıda, Çalışma Yaşamında Kadın, İstihdam Politikaları ve Kadın, Sendikal Mücadelede Kadın, Militarizm ve Cinsiyetçilik, Siyasal İslam ve Kadın konularında 200 kadar bildiri sunuldu. Yapılan tartışmalar sonucunda sonuç bildirgesinde yer alan konular kısaca şöyle özetlenebilir:

- Ucuz ve vasıfsız işgücü olan kadın, erkek emekçilere karşı kullanılacak yedek işgücü olarak görülmektedir.
- Siyasal islamın dayattığı gerici, çağdışı, cins ayrımcı, kadını köleleştirmeye yönelik politikalara karşı sendikalarımız mücadele yürütmelidir.
- OHAL bölgesinde kadınlara uygulanan her türlü baskı, şiddet ve tecavüze karşı durulmalı ve bu amaçla eylem programları çıkarılmalı, dayanışma gösterilmelidir.
- Sendikaların karar süreçlerine kadınların da katılımlarını sağlayıcı önlemler alınmalıdır.

İletişim Adresi : Tunus Caddesi No:4 Bakanlıklar ANKARA

Tel : (0. 312) 418 32 64

MUTFAK TAMAM, SIRA SİYASETTE!

KA.DER Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği, "Mutfak Tamam Sıra Siyasette" kampanyası başlattı. Kadınları kendilerine yakın hissettikleri partilere üye olmaya çağırın kampanyanın ilk adımı. KA.DER'lilerin TBMM Başkanı'nı ziyareti ile atıldı. Kampanya, 8 Mart'ta resmi olarak başladı.

Bir ay sürmesi hedeflenen kampanya, televizyon ve radyo spotları, afişler ve çeşitli toplantılarla desteklenecek. Kampanyaya ilgi duyan ve herhangi bir partiye üye olmayı düşünen kadınlar 0.900.900.1099 numaralı telefonda üyesi olmayı düşündükleri partinin kendilerine en yakın telefonunu edinebilecekler. Hat ayrıca KA.DER hakkında da bilgi veriyor.

KA.DER Genel Başkanı Şirin Tekeli, Çetin'i ziyareti sırasında yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi: "..... KA.DER, halkın yarısını oluşturan kadınların TBMM'de sadece %2.4 oranında kadın temsilciyle temsil ediliyor olmasını, Cumhuriyet rejiminin henüz tam bir demokrasi olamamasının önemli bir göstergesi olarak gören ve bu haksızlığı gidermek için yola çıkmış bir örgüttür. İlk hedefimiz 2000'de en az %10, yani 55 kadın milletvekilinin Meclis'de yer almasıdır... Biz KA.DER olarak, partiler yasasının 91. maddesinde kadın ve gençlik kollarının önündeki yasağın kaldırılmasını olumlu bulmaktayız. Ancak bu, kadın politikacıların önündeki engellerin açılması için yeterli görülmemektedir. KA.DER, Anayasa'nın 10. maddesinde, öngörülen cins eşitliği hükmüyle uyumlu bir gelişmeyi başlatmak amacıyla siyasi partiler yasasına, siyasi partilerin bütün kademelerinde (delege, yönetim ve adaylık) %33 oranında kota ayrılmasını öngören bir madde eklenmesi gerektiğine inanmaktadır..."

Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı 4 Aralık 1944'de tanındı. Buna karşın Norveç'te 1913'de, İsveç ve Hollanda'da 1919'da, Almanya'da 1928'de, Fransa'da 1945'de, Meksika'da 1953'de, Mısır'da 1956'da, Nijerya'da 1960'da, Kenya'da 1963'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi. Ülkelerin parlamentolarındaki kadın üyelerin sayısı ise Parlamentolararası Birlik'in 1995 Haziran verilerine göre şöyle:

Ülke	Oran (%)	Kadın Parlamentoları/Sandalye Sayısı
İsveç	40.4	141/349
Norveç	39.5	65/165
Almanya	26.2	176/672
Arjantin	21.8	56/257
Mozambik	25.2	63/250
Güney Afrika	25.0	100/400
Kanada	18.0	53/295
Uganda	17.4	47/270
İspanya	16.0	56/260
Meksika	14.2	71/500
Polonya	13.0	60/460
Macaristan	11.4	44/386
Mısır	2.2	10/454
Lübnan	2.3	3/129
Japonya	2.7	14/511
Kenya	3.0	6/202
Nijerya	3.6	3/83

Mecliste "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Konusunda Araştırma Komisyonu" Kuruldu

Araştırma komisyonunun kurucularından CHP milletvekili Oya Araslı hedeflerini şöyle dile getirdi: "Türkiye'de kadının hukuki, ekonomik, sosyal ve siyasal konumunu, cinslerarası eşitsizliğe yol açan faktörleri ve alınabilecek önlemleri ortaya koymayı; "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi"nin yaşama geçirilmesi için yapılması gerekenleri ve bu bağlamda değiştirilmesi zorunlu olan yasaları belirlemeyi; başta Türk Medeni Kanunu olmak üzere tüm yasa değişikliği önerilerinin gerçekleştirilmesini hızlandırmayı ve TBMM'de kadın-erkek eşitliğini sağlamak için gerekli önlemleri saptamayı amaçlıyoruz."

Sayfa

7

ÖNCE BİR PROJE FİKRİ OLMASI GEREK

Akın Atauz uzun yıllardır çok çeşitli araştırma projelerinde çalışarak deneyim kazanmış bir araştırmacı. Son dört yıldır, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nde yürütülen Kadın İstihdamının Geliştirilmesi projesinde, proje koordinatörü olarak çalışması ona kadın araştırmaları alanında da bir birikim sağladı. Aynı zamanda bir UÇAN HABER dostu olan Akın Atauz'a projenin anlamı, nasıl biçimlendirileceği, proje yazımında dikkat edilecek noktalar, sorunlar vb. üzerinde birçok soru yönelttik. Sonuçta o, bu konudaki düşüncelerini kaleme aldı. Aşağıda Atauz'un yazısının ilk bölümü yer alıyor. Yöntem ve değerlendirme konularını içeren ikinci bölümüne 3. sayımızda devam edeceğiz.

Proje, geleceğe uzanmak demek. Gelecekte yapmak istediğimiz bir işi, ulaşmak istediğimiz bir yeri, şimdiden düşünerek çalışmaya başlamak demek, proje yaklaşımıyla davranmak. Proje mantığıyla düşünmek ve davranmak, alışık olmadığımız birçok güçlük taşıyor. Ve proje, zaten alışık olduğumuz, gündelik yaşamda zaten pek çok kez uyguladığımız bir davranış olduğu için, çok kolayca kullanabileceğimiz bir araç.

Hepimiz, yapacağımız işi nasıl yapacağımızı düşünüyoruz.

Önce bir proje fikri olması gerek

Proje fikri, ne yapmak istediğimizin, eğer tek kişilik bir projeyse kendi kafamızda, ortak bir projeyse de, kolektif imgelememizdeki biçimlenmesidir. Bunun uzun-uzadıya tartışılması, süslenmesi, defalarca yapıp-bozulması; fikrin belki ütopyacı sonlarına kadar götürülüp gerçekçiliğe geri çekilmesi vb. türü akıl yürütmelerle üzerinde oynanması, proje fikrinin olgunlaştırılması bakımından önemlidir. Bu aşamada her şey serbest olmalı; sıra, düzen, gerçek vb. türü kaygılar olmadan, proje fikrinin rahatça altından girip üstünden çıkıp, onu halleç pamuğu gibi atmalıdır. Ama projecilikte, düzensiz, hayalci, disiplinsiz aşama burada sona erer.

Proje fikrimiz yeteri kadar olgunlaşmışsa, şimdi yapılması gereken şey, bu fikri, bir projeye dönüştürmektir.

Peki proje nedir?

Proje, gelecekte ortaya çıkmasını istediğimiz bir durumu veya bir ürünü tanımlayan ve bunun nasıl yaratılabileceğini, sistematik olarak ve adım adım açıklayan bir dokümandır. Bu dokümanın, varmayı istediğimiz durumu veya elde etmeyi istediğimiz ürünü niceliksel ve niteliksel olarak net bir biçimde tanımlaması ve bizi bu amaca ulaştıracak yolu, yani amacımızı elde etmek için kullanacağımız yöntemi ve/veya tekniği net ve gereken ayrıntıların hepsini içerecek bir biçimde açıklaması gerekir. Projelerin konusu bir araştırma veya bir uygulama (veya her ikisi birden) olabilir. Araştırma ve uygulama projelerinin amaçlarındaki fark, elbette, yöntem ve tekniklerde ve projenin yapılandırılmasında da farklar yaratacaktır.

Bu iki öge, yani, amaç ve yöntem, birbiriyle sıkı sıkıya ilişkilidir. Aralarında hiyerarşik bir bağ kurmak gerekirse, amacımıza uygun bir yöntem seçmek gerektiğinden bahsedebiliriz. Yani, işi nasıl yapacağımızı genel olarak belirleyen, ne yapmak istediğimizdir. Ama, yatsinde de bir doğruluk vardır. Yani, elimizdeki olanaklar ne kadarsa, sahip olduğumuz araçlar ne ise (insan gücümüz, insanların bilgi ve eğitim düzeyi, parasal gücümüz, yararlanabileceğimiz olanaklar vb.) amacımızı, buna uygun olarak küçültmek, yeniden biçimlendirmek vb. gerekebilir.

**KADIN ÖRGÜTLERİ OLARAK
ORTAK PROJELER DE
ÜRETEBİLİRİZ. NE DERSİNİZ?**

Sayfa

8

Bir projeyi nasıl biçimlendiririz?

Her şeyden önce, proje, yazılı bir dokümandır. Projeyi nasıl yazacağımız konusunda, projeyi sunacağımız kuruluşun özel bir formatı olabilir. Bu formatı bilmek, ona dikkat etmek ve onun gereğine göre projeyi biçimlendirmek gerekir. Ancak, format ne olursa olsun, herhangi bir proje dokümanı hazırlamanın genel mantığı üzerinde durulacaktır bu yazıda.

Proje önce varmak istediği yeri tanımlamalıdır. Amacın gerçekleşmesi için, ara hedefler varsa, bunları da belirterek ve konu elverdiği oranda hedeflerin inceliklerini belirterek, (kişi, sayı, uzunluk, ağırlık, hacim, yüzey vb.) eğer niceliksel olarak ifade edilemeyecek bir amaç söz konusuysa, bu durumda da, amaçlanan durumun niteliklerini tanımlayarak (bir toplumsal grubun belli özelliklerinin saptanması, yorumlanması, eğitimsel düzeyinin yükseltilmesi, verimliliğin artması, davranış değişikliği vb.) ayrıntılı ve (eğer birden çok hedef varsa) kendi içinde sistemli olarak sıralanmış biçimde, varılmak istenilen yer/düzye vb. ortaya konmalıdır. Bazı formatlarda, amaçla ilgili bir gerekçe bölümüne yer verilmesi istenebilir. Bu bölümde "Bu amaçla niçin gerçekleştirmek istiyoruz?" sorusu, ikna edici bir biçimde yanıtlanmalıdır.

Gerekçe yazılması, bir kurum tarafından istenmesi bile, amacımızın daha açık bir biçimde ortaya konmasına yardımcı olacaktır. "Gerekçe"nin yazılış biçimi, bazı durumlarda, mevcut düzeyin saptanmasını ve açıklanmasını da içerebilir (grubun eğitim düzeyi, yaş grupları, çalışma biçimi, verimliliği, çokluğu, veya mevcut üretimin durumu, pazarın durumu, açıklar/eksiklikler vb.). Bu "mevcut durum" (sıfır anındaki durum) sergilemesi, bazen, proje sonuçlarının değerlendirilmesi bakımından çok önemli olur. Proje öncesinin saptandığı durumla, proje amaçlarının gerçekleşmesinden sonraki durumun, (aynı ölçütlerle değerlendirilen değişkenlerin yeni ve eski düzeyleri arasındaki farkın) karşılaştırılması, projenin başarı göstergelerinden biri olacaktır.

The Global Fund for Women

İsmi, Kadınlar İçin Evrensel Fon anlamına gelen Global Fund for Women eşitlik ve sosyal adaletten yana bir dünya idealiyle bağlanmış kadın ve erkekler tarafından kurulmuş büyük bir network. Özelliği ise kadınlarla çalışması ve onlara bu ideale ulaşmaları yolunda gereksinim duydukları maddi desteği sağlamaya uğraşması. Tartışmalı ve kadınların gündemini dolduran bir çok konuda örgüt tarafından maddi destek sağlanması sö konusu olabiliyor. Desteklenecek grupları belirlerken göz önünde bulundurulmuş prensiplerden bazıları şunlar:

- Hedefe ulaşmada dinleme, öğrenme ve tecrübelerimizi paylaşmanın rolü küçümsenemez.
- Kadınlar, tüm çeşitlilikleriyle birlikte, önemli ve değerlidir.
- Gereksinimlerini belirlemede ve çözüm önermede en yetkin kişiler kadınların kendileridir.
- Tüm dünyada refahın artırılması bakımından kadın ve erkek arasındaki eşitlik kritik bir öneme sahiptir ve bu ilişkinin kadınlar aleyhine olan dengesizliği süregelmektedir.
- Kadınların yetkinlik ve liderlikleri pozitif sosyal değişim açısından büyük önem taşır.
- Kadınların birlikte çalışmaları, dünyada hak ettikleri adil ve haklı konum ulaşmalarına katkıda bulunmanın etkili bir yoldur.
- Bir örgütün yapısı ve işleyişi ilkelerini yansıtmalıdır.

Bu ilkeler doğrultusunda, Global Fund'un programına aldığı etkinlikler arasında eğitim ve bağış toplama çalışmalarının yanı sıra bir de Kadınlar Dünyayı Değiştirmelerine Destek adı altında yürütülen kaynak sağlama projesi bulunuyor.

kar proje yazmaktan

INTERNET'LE NELER YAPILMAZ Kİ!

İnternet: sivil toplumda iletişim, etkileşim ve dayanışmayı güçlendiren bir araç

İnternet teknolojisi, özellikle politik baskının yaygın olduğu ve serbest bilgi dolaşımı kısıtlanan ülkelerde, kişiler, yerel kuruluşlar ve uluslararası kuruluşlar arasındaki bilgi akışını, sansür tehlikesi olmaksızın sağlayabilen güçlü bir araçtır. Ayrıca, yerel bir olaya (mesela gözetim altında işkence), hızlı iletişim kapasitesi nedeniyle, anında uluslararası tepki oluşturma gücüne sahiptir. Dolayısıyla, ortak amaçlı kuruluş ve kişiler, ulusal/bölgesel sınırları ve seyahat etme gerekliliğini ortadan kaldırarak bu sanal alanda toplanarak tartışma, araştırma ve ortak eylem/dayanışma geliştirebilirler.

İnternet'te sansür uygulanması veya kişi/kurumların kimliğinin belirlenmesi çok zordur, çünkü kullanıcının kimliği ve bulunduğu yeri değiştirmesi veya gizlemesi ve kırılmayan şifre kullanarak bilgi aktarması mümkündür.

İnternet'in kadın kuruluşları tarafından bilgi alış-verişi, etkileşim ve eylemlerde kullanılması

İnternet'in en bilinen kullanım aracı elektronik postadır ve kadın kuruluşları tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Normal posta veya fakstan çok daha hızlı olmakla beraber, aynı mesajı yüzlerce veya binlerce kişiye ulaştırabilir.

Bunun dışında, akla gelebilecek herşey var internet'te: feminist yazı, bilgi, resim ve imza kampanyaları içeren siteler, radyo yayınları, kütüphaneler, çalışma ve tartışma grupları, ve şehirçi konuşma ücretine karşılık dünyanın öbür ucundaki kişi veya kurumlarla görüntülü telefon olanağı.

Kadın kuruluşlarının sık kullandıkları eylemlerden birisi, internet aracılığıyla imza kampanya açmaktır. Örneğin, Afganistan'da köktendinci Taliban, kadınlara baskı ve şiddet uygulamaya başladığında -ve gazetelerde daha bu haber yer almadan- yerel kadınlar ABD'de kadın hakları ihlalleri konusunda çalışan bir kuruluşa ulaştı. ABD'deki kadın kuruluşu, elindeki binlerce adresi kullanarak, dünyadaki birçok

feminist dahil sivil toplum örgütleriyle elektronik postayla temasa geçerek, bu örgütlerin Birleşmiş Milletler, ABD Senatosu, uluslararası ekonomik yardım kuruluşları ve uluslararası insan hakları komisyonlarının bu konuda kesin tavır almalarını, Afgan kadınlarına destek programları geliştirmelerini ve Afgan hükümetine yaptırım uygulamalarını isteyen mektuplar göndermelerini sağladı.

Bir başka örnekte ise, Latin Amerika'da feminist bir kuruluşun radyo yayını, devlet tarafından kapatıldı. Bunun üzerine, kadınlar aynı programı internet üzerinden yayınlayarak devletin bilgi ve fikir iletimini denetlemesini başarıyla engellediler.

Bangladeş'te bir internet çalışma atölyesi

Geçtiğimiz Ekim ayında, New York'ta bulunan bir kadın kuruluşu, the International Women's Health Coalition (IWHC), Bangladeş'teki kadın gruplarından gelen talep sonucunda pilot bir internet çalışma atölyesi hazırladı ve uyguladı. Bu çalışmanın amacı, yerel feministlerin internet kullanımı hakkında bilgilendirilerek, bu teknolojiyi hem yerel hem de global ortamda kadın haklarını korumak ve güçlendirmek amacıyla, iletişim, etkileşim, dayanışma ve ortak eylem geliştirerek kullanabilecek konuma gelmelerini sağlamaktır.

Çalışmaya katılan kadınların (ve az sayıda erkeklerin) hepsi, Bangladeş'teki feminist harekette yer alan veya harekete destek veren kişilerden oluşuyordu. Farklı bakış açılarından gelen (sosyalist-feminist, radikal, liberal, devletçi) bu kadınlar arasında belirgin yaş farklılıkları da vardı. Fakat gencinden yaşlına, radikalden liberaline, tüm kadınlar farklılıklarını bir yana bırakarak çalışmaya katıldılar.

Dört günlük atölyede teknik terimlerin tanımlanması bilinçli bir şekilde minimumda tutuldu, veya kullanmak gerektiği zaman kavramsal olarak açıklandı. Geliştirilen çerçevede, teknolojinin kendisi değil, teknolojinin eylem, iletişim ve dayanışmaya yönelik kullanımına ağırlık verildi.

Katılımcıların değerlendirmeleri

Önceden çok az bilgisayar kullanmış kadınlar bile interneti (özellikle elektronik posta, elektronik tartışma grupları ve web sitelerini) rahatça kullanabilecek konuma geldiklerini belirttiler. Bilgisayarı yoğun kullananlar ise, kendilerinin eğitim projeleri hazırlayarak, öğrendiklerini başka kadın kuruluşlarına aktaracak konuma geldiklerini söylediler. Herkes özellikle çalışmanın temasının eylem amaçlı olmasını, ve teknik kavramların anlaşılabilir dille anlatılmasını oldukça yararlı buldu.

Katılımcıların büyük çoğunluğu bu çalışmanın sonunda kendilerinden daha emin ve internet'i kullanmaya karşı çok daha ilgili olduklarını belirttiler. Çalışmanın değerlendirmesini yapan bazı katılımcılar şöyle dediler :

"Bu çalışma atölyesi bilgisayar fobimi yok ederken bana cesaret verdi."

"Aslında bunun sıkıcı bir teknik seminer olmasını bekliyordum. Meğerse şu internet denen olay bizim gibi politik çalışma yapanlar için ne kadar uygun bir ortammış!"

"Bilgisayarı yeni kullanmaya başlayan biri olarak başında kendimden hiç emin değildim ama sonunda kendimi güçlenmiş ve öğrendiklerimi kolaylıkla uygulayabilecek durumda hissettim."

İletişim İçin: Leyla GÜLCÜR

International Women's Health Coalition 24 East 21st Str. New York, New York 10010, U.S.A.

Tel : (1.212) 979 85 00 • Faks : (1.212) 979 90 09

Sayfa

9

Üstte belirtilen ilkelere sadık bir biçimde ve onlar doğrultusunda hareket eden kadın örgütlenmelerine üç ana tema çerçevesinde yardım ediliyor:

• Kadın İnsan Hakları

• Kadınların iletişim araçlarıyla buluşturulması (medya, iletişim teknolojisi vb.)

• Kadına ekonomik özgürlüğünün kazandırılması

Maddi destek 10.000 \$'a kadar çeşitli miktarlarda sağlanıyor. İşin belki de bizleri en çok ilgilendiren yanı da şu: *Global Fund* destekleyeceği grupların büyük çoğunlukla Amerika Birleşik Devletleri dışından olmasına dikkat ediyor. Bugüne kadar, içlerinde *Kadının İnsan Hakları Projesi* (İstanbul) de olmak üzere, Brezilya, Şili, Peru, Rusya, Özbekistan, Yugoslavya, Hırvatistan, Macaristan, Hindistan, İsrail ve Çin gibi daha bir çok ülke kadınlarına destek verilmiş.

Eğer siz de yapmak istediklerinizi gerçekleştirebilmek için desteğe ihtiyacı olanlardansanız (kızımız değil ki?), hiç vakit kaybetmeden aşağıdaki adresten ayrıntılı bilgi isteyin. Başvurunuzda örgütünüzün yapısı, işleyişi, amacı, etkinlikleri ve maddi kaynakları ile ilgili bilginin yanısıra, ihtiyaç duyulan maddi desteğin miktarı, bu paranın nasıl kullanılacağı ve en önemlisi, bu yardımın örgütünüzün gelişimine ve uzun-dönem hedeflerine ulaşmasına ne şekilde katkıda bulunacağı konusunda ayrıntılı bilgi eklemeyi ihmal etmemenizde fayda var. Unutmayın ki, başarmanın yarısı denemekten ve kalan yarısının çoğu da ne istediğini bilmekten geçer!

The Global Fund For Women, 425 Sherman Avenue, Suite 300, Palo Alto, California 94306 U.S.A.

Tel : 001-415-853 8305 Faks : 001-415-328 03 84

e-mail: gfw@globalfundforwomen.org

internetten bilgi için: <http://www.globalfundforwomen.org>

ÜNİVERSİTE ... KADIN ... ARAŞTIRMA...

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

Gazi Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, üniversitelerimizde gittikçe yaygınlaşan kadın çalışmaları merkezlerinden biri olarak Ekim 1996'dan beri aktif olarak çalışıyor. Kuruluşundan itibaren KSSGM'nin çalışmalarında diğer üniversite merkezleri ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yer almış, çeşitli konferans ve söyleşiler düzenlemiş, 4. Dünya Kadın Konferansı kararlarının uygulanabilmesi için Eğitim Komisyonu'nun çalışmalarına önemli katkılar sağlamış bulunuyor.

Gazi Üniversitesi tarafından yürütülen en önemli projeler arasında "Tutuklu ve Hükümlü Kadınların ve Çocuklarının Eğitimi Projesi", G.Ü. Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri Kudret Güven ve Gül Efem tarafından yürütülen "Aile Hukuku Gönüllü Danışmanlık Hizmeti", "G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Barınma ve Beslenme Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Projesi", ve "Kadına Beceri Kazandırma ve Yoksulluktan Kurtarma Projesi" sayılabilir.

Bunların yanı sıra, Kadın Dayanışma Vakfı Sığınma Evi'nde kalan kadın ve çocukların sağlık kontrolleri ve bakımlarının G.Ü.

Hastanesi'nde yapılması konusunda çalışmalar devam etmekte. Ayrıca, M.E.B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ile Genç Kızların ve Kadınların Eğitimini Geliştirme Projesi kapsamında 23 Mart-3 Nisan 1998 tarihleri arasında GÜKAM'ın katkılarıyla yapılacak olan "Yetişkinler Okuma-Yazma Eğiticiliği Sertifika Programı" kursuna G.Ü. öğrencileri ve gönüllü kadın kuruluşları üyelerinin katılımı öngörülmüyor. Bu süreç sonunda sertifikalarını alan öğrenciler, kadınlar için açılan okuma-yazma kurslarında görev alacaklar.

G.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul, Ege, Orta Doğu, Ankara ve Çukurova üniversiteleri kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezleriyle sürekli irtibat halinde çalışmalarını sürdürüyor. Hepimiz bu çalışmaların devamını görmek için sabırsızlanıyoruz. Ayrıca, merkez çalışanlarını nihayet kendilerine ait bir odaya kavuştukları için kutluyoruz.

İletişim Adresi : G.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, G.Ü. Merkez Kampüsü, Mediko-Sosyal Binası, 06500

Teknik Okullar, ANKARA

Tel : (0.312) 215 42 60/131

Faks : (0.312) 212 47 67 - (0.312) 215 24 93

EGE ÜNİVERSİTESİ

KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (EKAM)

Ülkemizde kadının statüsünü yükseltmek ve sorunlarına çözüm bulma önerilerine katkıda bulunmak amacıyla çalışmalar yapmak üzere Aralık 1996'da faaliyete geçmiş bulunan EKAM, bugüne kadar eğitim, sağlık ve kalkındırma amaçlı çeşitli etkinliklere imza atmış bulunuyor. Yoğun bir arşiv ve kitaplık oluşturma çabası içinde olan merkez, Washington State ve New England Üniversiteleri ile temas kurmuş ve bu konuda yurtdışından destek almayı da ihmal etmemiş.

Aralık 1996'dan beri EKAM'ın düzenlediği ve katıldığı bazı etkinliklere kısaca değinmenin aydınlatıcı olacağı düşüncesindeyiz. Merkez çalışanları, çeşitli liselerde "Türk Toplumunda Kadının Statüsü ve Kadın Hakları" konulu konferanslar düzenlemiş, KSSGM'nin daveti üzerine Türkiye'nin CEDAW (Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi) ile yaptığı sözleşme gereğince BM'ye sunulmak üzere 2. ve 3. Birleştirilmiş Dönemsel Ülke Raporunun redaksiyon çalışmalarında bulunmuş, 3/4 Mayıs 1997'de İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Kadın Çalışmaları Derneği ve UNESCO'nun birlikte düzenlediği "Akdenizli Kadınlar ve Demokrasi" konulu toplantıya katılmış, İzmir'de kadın çalışmaları yapan çeşitli örgütleri tanııtma amacıyla "İzmir Sivil Toplum Örgütleri Yayın

"Rehberi" katalogunu hazırlama çalışmalarına başlamış bulunuyorlar.

EKAM'ın yakın bir gelecekte gerçekleştirmeyi hedefledikleri arasında "Kırsal Kesimde Kadının Sosyo-Ekonomik Durumunun Yükseltilmesi" projesi, özellikle üniversiteye yeni başlayan öğrencilere yönelik rehberlik hizmetlerinin verileceği bir birim oluşturma ve geliştirme çalışmaları, 1998-99 ders yıllarından itibaren interdisipliner bir kadın çalışmaları yüksek lisans programı açma hazırlıkları ve İstanbul ve Ankara'dakilere benzer bir İzmir Kadın Kuruluşları Birliği oluşturma girişimi hemen göze çarpıyor. Ayrıca, üniversitelerin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin düzenlediği Kadın Çalışmaları toplantılarının dördüncüsünün 7-9 Eylül 1998 tarihlerinde İzmir'de yapılması öngörülmüş ve toplantının başlığı "Kadın Sorunlarında Politikalar ve Stratejiler Geliştirme" olarak belirlenmiş bulunuyor.

EKAM çalışanları, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü sebebiyle 9-27 Mart tarihlerinde bir dizi konferans, söyleşi, panel ve bir de karma resim sergisi düzenlemişler. Tüm bunların ortak çerçevesini 21. yüzyıl arifesinde Türkiye'de ve dünyada kadının rolü ve karşılaştığı sorunlar olarak nitelendirebiliriz. Unutmadan hatırlatalım, EKAM bazı örgütlerle ortaklaşa yürüttüğü çalışmanın ürünü olan KAZETE'ye hepimizin katkılarını bekliyor.

İletişim Adresi : Prof. Dr. Seval SEKİN

E. Ü. Kadın Sor. Araş. ve Uygulama Merkezi,

E. Ü. Rektörlüğü, Bornova-İZMİR

Tel : (0. 232) 388 0110/2690 • Faks : (0.232) 373 3128

"Kadınlar ve Çalışma Yaşamı" İktisat Dergisi'nde

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti'nin yayın organı olan İktisat Dergisi, Mart sayısını kadınların çalışma yaşamıyla ilgili araştırmalara ayırdı. Konuyla ilgilenenlerin mutlaka göz atmaları gereken bu sayıda, "İktisat ve Toplumsal Cinsiyet", "Kadın Araştırmalarında Yöntem", "Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık", "Konfeksiyon Sanayisinde Kadınlar", "Göç ve Kadının Konumu", "GAP'ta Kadın", "Kadınların Gözünden Sendikalar" başlıklı çalışmalar yer aldı.

İletişim Adresi : Cumhuriyet Cad. Ceylan Apt. No:27/6 80090

Taksim/İSTANBUL • Tel : (0. 212) 250 50 34

Sayfa

10

ÜNİVERSİTE ... KADIN ... ARAŞTIRMA...

SENDİKACI KADIN KİMLİĞİ

Türkiye’de çalışma yaşamında kadınların durumuna bakıldığında, kadınların ancak üçte birinin iktisaden faal olduğu, bunların da yalnızca üçte birinin gelir getirici bir işte çalıştığı görülüyor. Kırsal kesimde ücretsiz aile işçiliği belirleyici olurken, kentlerde sanayi ve hizmetler sektöründe çalışan kadınlar ağırlıklı enformel çalışma ilişkileri içinde yer alıyor. Kentlerde çalışan kadınların yarısından fazlasının sosyal güvenliği yok.

İşçi olarak çalışan kadınların ufak bir kısmı sendika üyesi. Üyelik oranlarının düşüklüğünün yanı sıra kadın işçiler sendikaların karar organlarında son derece yetersiz temsil ediliyorlar. Sendikaların genel merkezi düzeyinde yönetim kurulu üyesi hiç bir kadın yok. Kadınlar daha çok şubelerin yönetim, disiplin ve denetleme kurullarında üye olmakta veya işçi temsilcisi olarak görev yapmaktalar. Yetersiz temsil olgusu bir sorun olarak görülmediği gibi, kadın işçilerin de çıkarlarını gözetken bir anlayış henüz sendikal politikalarda ifadesini bulamıyor.

“Sendikacı Kadın Kimliği” araştırması, sayıları az da olsa sendikalarda mevcut bulunan ve amatör pozisyonlarda, amatör bir ruhla çalışan kadınların görünmeyen yüzlerini görünür kılmayı hedefliyor. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Gülay Toksöz ile Yol-İş sendikası başkan danışmanı Seyhan Erdoğan tarafından yapılan araştırma Türk-İş’e bağlı sendikalarda kadın sendika yöneticileri, işçi temsilcileri ve kadın komisyonu üyeleriyle yapılan anket ve mülakatlara dayanıyor. Kadınların iş yaşamında karşılaştıkları zorlukları, kadınlara yönelik ayrımcı uygulamaları kendine konu alıyor. Kadın sendikacılar, söz konusu görevleri üstlenene kadar yaşadıkları sıkıntıları, aşmak zorunda oldukları güçlükleri ve özlemini çektikleri sendikacılık anlayışını dile getiriyorlar. Araştırmanın yakında kitap olarak İmge Yayınları’ndan çıkması bekleniyor.

İletişim Adresi : Gülay Toksöz, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi,
Tel : (0.312) 319 77 20/371

FEMİNİST İKTİSAT

Feminist İktisat’ın Bakışı (Post-Modernist mi?)
Ufuk Serdaroğlu’nun akademisyen, iktisatçı ve kadın olarak, kadın bakış açısını da içerecek bir iktisat yaklaşımı arayışının sonucu olarak doğmuş.

Çağdaş neoklasik iktisat söyleminin, kadının ekonomiyeye ilişkin algılarını yansıtmamasına fırsat vermeyen toplumsal cinsiyetçi sınırlar içinde hapsedildiği bilgisi, hem U.Serdaroğlu’nun, hem de dünyadaki diğer feminist iktisatçıların çıkış noktası olmuş.

Feminist iktisatın amacı, ekonomide kadını değil, kadın bakış açısını da içerecek biçimde ekonomiyi incelemek olarak beliriyor.

Bu da yerleşik iktisatın köklü bir eleştirisi anlamına geliyor.

Yönteme gelince : Modern iktisatın yapısını ve arındaki toplumsal anlamları açığa çıkarabilmek için öncelikle, bilim anlayışını, sonra da yöntemini, kapsamını, modellerini, varsayımlarını bir “metin” gibi ele alarak, yapı-bozma tekniğiyle irdelemek. Feminist iktisatın post-modernist iktisatın yöntem olarak ortaklaştığı yer de bu; yapı-bozma tekniği, başka bir deyişle yapısızlaştırma. Anlayış olarak örtüşükleri yer ise, çağdaş iktisatın sınırlarının yıkılması.

Sonuçta, hem feminist, hem de post-modernist iktisatın ortak hedefi, eski yöntemin reddi ve yerine yenisini koymak değil ama yapısızlaştırma ile iktisattaki toplumsal cinsiyetçi sınırların kaldırılması.

Feminist iktisatçıların “kadınlara özel iktisat arayışı” eleştirisine verdikleri yanıt ise, bu türde bakışın, eril sistemin kodlarının ortaya konmasıyla modernist felsefenin bilim anlayışında tüm ayrımcı anlayışların çözüleceği biçiminde.

Ufuk SERDAROĞLU
Feminist İktisat’ın
Bakışı (Post-Modernist mi?)
İstanbul : Sarmal Yayınevi

TOPLUMSAL CİNSİYET OLUŞUMUNDA ÖĞRETMENİN ROLÜ

Öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili davranış, tavır, algı ve beklentilerindeki toplumsal cinsiyet önyargıları bir tez çalışmasıyla araştırılmıştır. (Gözde Baş, Eğitim Bilimleri, ODTÜ, 1997). Niteliksel ve niceliksel üç ayrı teknik kullanılan çalışmada, Ankara’da 4 okuldan rastgele seçilen 100 öğretmene anket uygulanmış, bu öğretmenlerden gönüllü olan 6 öğretmenin öğrencileri ile iletişimleri doğal sınıf ortamında gözlenmiş, ayrıca bu 6 öğretmen ile girdikleri sınıfın öğrenci listesi ve bazı sorular ışığında söyleşi yapılmıştır.

Çalışmada anket ve söyleşi sonuçlarının, öğrencileri tanımlayan sıfatlar konusunda paralellik gösterdiği görülmüştür. Öğretmenler maceracı, aktif, cesur gibi sıfatları erkek öğrenciler ile özdeşleştirirken; sessiz, duygusal, pasif gibi sıfatlar ise kız öğrenciler ile özdeşleştirilmiştir. Anket ve söyleşi sonuçları öğrencilere uygun görülen meslekler konusunda da paralellik göstermiştir. Öğretmenler çoğunlukla erkek öğrencileri mühendis ve tüccar olarak görmek isterken, kız öğrenciler için daha çok, öğretmenlik, sekreterlik gibi meslekleri uygun görmüşlerdir.

Ayrıca elde edilen sonuçlarına göre öğretmenler kız öğrencilerin başarılarını çok çalışmaları, dersi iyi dinlemeleri gibi dışsal nedenlerle; başarısızlıklarını ise, çalıştığı halde başaramıyor, yeteneği yok gibi içsel nedenlerle açıklamışlardır. Aynı öğretmenler erkek öğrencilerin başarılarını zeki, yetenekli gibi içsel nedenlere; başarısızlıklarını, dersle ilgilenmeme, arkadaş çevresi gibi dışsal nedenlere bağlamışlardır. Sınıf içi gözlemler ise olumlu ya da olumsuz yönde öğretmenlerin erkek öğrenciler ile daha çok iletişim içinde olduklarını göstermiştir. Ayrıca sınıf içinde yapılan gözlemlerde öğretmenlerin konuşma, tavır ve davranışları ile toplumsal cinsiyet önyargılarını yansıttıkları görülmüştür.

İletişim için; Gözde Baş
Tel : (0.312) 419 06 17

KADIN KİTAPLARINA YENİLERİ EKLENİYOR

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü altı yeni kitap yayınladı. Genel Müdürlük içinde yürütülen “Kadının Kalkınmaya Katılımı” konulu Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı destekli proje kapsamında yayınlanan kitaplar şunlar:

Aksu BORA, Kadınlar ve Erkekler Hakkında Bildiğiniz Birkaç Şey

Hacer ANSAL, Teknolojik Gelişmelerin Sanayide Kadın İstihdamına Etkileri

Nilgün ÇELEBİ, Turizm Sektöründeki Küçük İşyeri Örgütlerinde Kadın Girişimciler

Nilüfer TİMİSİ, Medyada Cinsiyetçilik

Serpil SANCAR-ÜŞÜR, Siyasal Yaşam ve Kadınlara Destek Politikaları

Genel Müdürlük ayrıca 4. Dünya Kadın Konferansı sonunda hazırlanan ve ülkelerce onaylanan Pekin Eylem Platformunu ve Deklarasyonunu da türkçeleştirerek kitap haline getirdi. Kitaplar, KSSGM’den ücretsiz olarak sağlanıyor.

İletişim Adresi : KSSGM
Meşrutiyet Cad. No: 19 Kızılay/Ankara
Tel: (0.312) 419 29 79

Sayfa

11

DÜNYA KADINLARINDAN

DÜNYA KADINLARINDAN BARIŞ ÇAĞRISI

8 Mart 1997'de tüm dünya hükümetlerine seslenen kadınlar, barış için başlattıkları imza kampanyasıyla önümüzdeki 5 yıl için askeri harcamaların en az %5 kadarının sağlık, eğitim ve istihdam projelerine aktarılmasını talep ettiler. Dünyanın çok çeşitli bölgelerinden yaklaşık 150 kuruluşun desteklediği kampanya, 20 Şubat 1998 tarihi itibarıyla 150.000 imzaya ulaşmış bulunuyor. Bu yıl Dünya Kadınlar Günü'nde yeniden imzaya açılan dilekçeye aşağıdaki adresler aracılığıyla ulaşabilirsiniz.

Coalition for the Women's Peace Petition
Room 10-D, 777 United Nations Plaza, New York, 10017, USA
Faks : (001.212) 867 74 62
elektronik posta: wccia@undp.org
URL: <http://www.srfnyusa.org>

KKTC

KKTC KADIN PLATFORMU : KADIN HAREKETİNİN DİNAMİK GÜCÜ

Kasım 1995 tarihinde, Kuzey Kıbrıslı beş kadın örgütünün biraraya gelerek oluşturdukları Kadın Platformu, o günden bu yana çok çeşitli etkinliklerde yerini alıyor. Platformun amacı kadınları ilgilendiren yaşamsal konularda ortak hareket etmek. Bugün Platforma dahil olan örgüt sayısı ise dokuz.

Platform, Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 8 Mart 1996 KKTC tarihinde KKTC Meclisi tarafından onaylanmasında aktif rol üstlendi. Varolan Aile Yasasının kadın-erkek eşitliğini gözetir bir şekilde yeniden düzenlemesi için yasaı inceleyip diğer ülke uygulamalarıyla karşılaştırarak görüş ve önerilerini KKTC Meclisine iletti. (Yeni yasa, aile reisliği kavramını ortadan kaldırarak, evlilik süresinde edinilen malların ortak paylaşımını öngörüyor.) Sonunda bu yılın başında yasa, Mecliste oy birliği ile kabul edildi.

Kadın Platformu ayrıca kadın ağını genişletmek ve kadınların

bilinç düzeyini yükseltmek amacıyla çeşitli düşünce atölyeleri düzenliyor. Bugüne dek, Dünyaya Kadın Gözüyle Bakmak, Aile Yasası, Temel İnsani İhtiyaçlar, Stresimizi Azaltmak, Meditasyon ve Dans konularında çeşitli atölye çalışmaları gerçekleştirdi.

Platform, Temel İnsani İhtiyaçlar konulu çalışması çerçevesinde, Kıbrıslı Rum kadın örgütlerine çeşitli mektuplar iletti. "İki Toplumlu Uzlaşmazlıkların Çözümü Kadın Grubu" adındaki grubun toplantılarına Kadın Platformu temsilcileri de katıldı. Avrupa Birliği Kadın Enformasyonu Başkanı V. Hudart Blazy'nin her iki kesimden kadınlara bir konferans vermesine öncülük etti. Yirmi beş Rum ve yirmi beş Türk kadını Brüksel'de "Barışa Bir Şans Verin: Kıbrıs'ta Kadınlar Konuşuyor" konulu konferansa birlikte katılarak ortak metinler ürettiriler.

Yerel ve uluslararası düzeyde çok çeşitli toplantılara temsilciler gönderen Platform, 1997 yılında üç ayrı toplantıda çeşitli siyasi görüşlerden kadınları biraraya getirerek kadınların politikaya katılımının önündeki engelleri tartıştı. Bu tartışma toplantıları Politika İçin Kadın Girişimi'nin kurulmasının yolunu açtı.

İletişim İçin : Tel : (0.392) 22.75 407 - (0.392) 22.71 150
Faks : (0.392) 22.83 823 - (0.392) 22.82 668

KKTC'NİN TEK KADIN DERGİSİ : KADIN DÜNYASI

KKTC'nin tek kadın dergisi olan KADIN DÜNYASI, 8 Mart 1997'de yayın yaşamına girdi. Ele aldığı konular arasında toplumsal cinsiyet rolleri, kadının politikaya aktif katılımı, kadınların barışa katkısı gibi konular bulunuyor. KADIN DÜNYASI bir haber dergisi aynı zamanda. Her üç ayda bir, KKTC'de ve dünyada yer alan kadına ilişkin haberleri aktarmaya çalışıyor.

Yazışma Adresi : KADIN DÜNYASI, P.K. 581 Lefkoşe, KKTC

Şili

Kırsal Kesim Kadınlarına Eğitim

UNIFEM, Şili'de Kırsal Kesim Eğitim Enstitüsü çalışanlarına, kırsal kesim kadınlarına yönelik projelerinde kadın bakış açısı kazandırmaya yönelik bir eğitim programı düzenledi. Programda, kadınları dinlemek ve anlamak, kısıtlı kaynaklarla

ne gibi pratik çözümler bulacakları konusunda yardımcı olmak gibi konulara yer veriliyordu. Ayrıca, Enstitü çalışanlarına, kadınlara hazır çözüm paketleri sunmak yerine kendi buldukları geleneksel çözümleri izlemek ve kendi çözümlerini üretmek konusunda rehberlik yapan katılımcı bir proje uygulaması yürütmeleri önerildi. Böylece, kırsal kesim kadınlarının aktif olarak katılabileceği bir yeni proje anlayışı uygulamaya konulmuş oldu.

Sayfa

HUKUK VE KADIN: ne var, ne yok?

MEDENİ YASA TASARISI ÜZERİNE

Tasarının Öngördüğü Belli Başlı Değişiklikler Neler?

- Evlenme yaşı, kadın-erkek farkı gözetmeksizin 18 yaşına yükseltiliyor. Olağanüstü durumlarda ise, 17 yaşından gün alanlar yargıcın izni ile evlenebiliyor.
- Evlenme töreni sadece erkeğin değil, kadının oturduğu yerdeki evlenme memurluğunda da yapılabilir.
- Kocanın evlilik birliğinin reisi olduğu yolundaki hüküm kaldırılıyor ve birliğin yönetiminde eşlere eşit söz hakkı tanınıyor.
- Eşlerin oturacakları evin seçimini kocaya bırakan madde kaldırılıyor. Oturulacak evi birlikte belirleme esası getiriliyor.
- Kadın ve çocukların geçim ve bakımını kocanın yükümlülüğü olarak düzenleyen hüküm kaldırılıyor. Her iki eşin de mali güçleri oranında evin geçimine katkıda bulunacakları hükmü getiriliyor.
- Evlilik birliğinin temsilinde eşlere eşit hak tanınıyor.
- Eşlerden her birinin meslek seçiminde serbest olduğu belirtiliyor. Ancak, bu seçimlerinde diğer eşin ve ailenin huzurunu göz önünde tutmakla yükümlü oluyorlar.
- Kadının kocası lehine borç altına girmesine ilişkin işlemleri yargıcın iznine tabi kılan hüküm kaldırılıyor.
- Mal ayrılığı rejimi yerine paylaşımlı mal ayrılığı başlığı altında yeni bir mal rejimi düzenleniyor.
- Başkalarının yanında onur kırıcı davranışta bulunulması boşanma nedeni sayılıyor.
- Kadın kendi soyadını eşininkiyle birlikte kullanabiliyor.

Yasadaki değişiklikler nasıl eleştiriliyor?

- Kadının soyadı konusunda tarafların tamamen özgür olması gerekirken, ilgili düzenleme kadının kızlık soyadını ancak eşininkiyle birlikte kullanmasına izin veriyor
- Eşlerin meslek seçiminde serbest oldukları belirtilmişse de, söz konusu seçimde eşin ve ailenin huzurunu göz önünde tutulacağı eklenmiş. Bu madde nedeniyle ciddi sorunlar çıkacağı açık. Kadının bir meslekle uğraşması durumunda evin ve çocukların ihmal edildiği iddiasıyla karşı karşıya kalacağını kestirmek zor değil. Bu madde adeta, daha önce yürürlükte olan, kadının çalışmasını kocanın iznine bağlayan maddenin yeniden sunulması niteliğinde.
- Onur kırıcı davranışın boşanma nedeni sayılması için davranışın başkalarının yanında yapılması gerektiği belirtilmiş. Bu durumda kadının birey olarak korunduğunu söylemek güçleşiyor.
- Paylaşımlı mal rejimi ise, iddia edildiği gibi kadını korumuyor. Evlilik sırasında edinilen mallar (ailenin ortak kullanımına tahsis edilen konut, yazlık, otomobil, ev eşyası vs.) eşler arasında eşit olarak paylaştırılıyor. Ancak, iş dolayısıyla elde edilen kazançlar paylaşım dışı tutuluyor. Türkiye'de kadınlar kamusal alanda çalışsalar da çalışmasalar da, ev işlerine belli bir mesai harcıyorlar. Bu rejimde de kadının ev içi emeği tamamen görmezlikten geliniyor. Ev içi emek nedeniyle kadının hakkı olan paydan söz edilmiyor. Ayrıca, paylaşımın tamamen hakkaniyete aykırı olduğu durumlarda yargıcın paylaşmayı reddedebileceği öngörülüyor. Ancak, hakkaniyete aykırı durumların ne olacağı konusunda hiçbir açıklık getirilmiyor. Durum yargıcın insafına bırakılıyor.

Dr. EDA GÜVEN'İN YANINDAYIZ

Dr. Eda GÜVEN, nöbeti sırasında, darp ve cebir izi olup olmadığının rapor edilmesi istemi ile getirilen, hırsızlık ile suçlanan altı kişi hakkında, işkence gördüklerine dair rapor verdi. Muayene sonrası yazdığı raporu beğenmeyen(!) jandarmalar, Dr. Eda'nın rapor tanzimi sırasında art niyetli olduğunu belirten bir tutanak imzaladılar. Dr. Eda, görevini kötüye kullanmakla suçlandı ve 10 Mart 1998'de yargılandı ve aklandı!

İşkence, insan haklarına ve insan onuruna saldırdır. İnsan hakkını ve onurunu korumaya çalışan herkes bu işin kolay olmadığını biliyor. Böyle saldırılar karşısında susmayan ve işini gerektiği gibi yapan Dr. Eda'nın yanındayız!

AİLENİN KORUNMASINA DAİR YASA UYGULANDI

Ailenin korunmasına dair yasadaki tedbirler ilk kez Ankara 6. Sulh Hukuk Mahkemesince uygulandı. Şubat ayında Av. Esin ÖZBEY'in bürosuna gelen mağdurenin burnu 2 Şubat'ta yediği dayaktan ötürü hala sargılıydı. Kocasından yediği dayaktan sonra kafası ve burnu kırılan kadına adli tıptan 10 günlük rapor verilmişti. Mağdure 10 yıllık evliydi ve bu, başına gelen ilk olay değildi. Evliliğinin başından beri astsubay kocası tarafından şiddete maruz bırakılmış, hatta 1997 yılında hayatı tehlike atlatmıştı.

Av. Esin ÖZBEY, 12 Şubat 1998'de mahkemeye başvurdu ve 13 Şubat 1998'de tüm tedbirler alındı. Avukat, tedbir kararını karakola götürdü. Karakoldan, kocaya telefon edildi ve durum kendisine bildirildi. Telefondan bir saat sonra da koca, elinde bir balta olduğu halde evin kapısına dayandı. Bu olay da savcılığa yansıdı. Savcılık eş hakkında Ailenin Korunmasına Dair Yasaya muhalefet etmekten dava açtı. Bu dava Sincan Sulh Ceza Mahkemesinde görülmeye başlandı. Ancak, eylem, suçüstü usulüne tabi olmasına, yani derhal tutuklama gerektirmesine rağmen Sincan hakimi tutuklama kararı vermedi.

Bu arada Ankara 6. Sulh Hukuk Mahkemesindeki dava da devam ediyor.

Çünkü, koca tedbir kararına itiraz etti. İtirazı ise, asıl dövülenin kendisi olduğu altında. Hakim, itirazı duruşmalı olarak inceleyecek. Gelecek duruşma Nisan ayında. Aslında itiraz dosya üzerinden de karara bağlanabilir. Uygulamada bu tartışmalar devam ediyor. Bu biçimde mahkemeye başvurmak harca tabi değil. Ayrıca, izlenmesi gereken süreç de oldukça kolay. Ancak, uygulamada dikkat edilmesi gereken bir konu var. Hakkında tedbir kararı alınan kişiye durum, kişi karakola davet edilerek bildirilmeli. Çünkü, eşe evde tebligat yapılması kadın açısından tehlikeli durumlara yol açabilir. Bununla da yetinilmemeli, tedbir kararı eşin çalıştığı kuruma da gönderilmeli. Aslında bu durum yasanın gerekçesinde de var. Şiddet uygulayan kişinin teşhiri ve bu yolla sosyal bir yaptırım uygulanması söz konusu.

Bir 8 Mart Daha Geçti!

8 MART'TA DIYARBAKIR'DA...

Olamadık. Haftalar öncesinden beri dilimizden düşmeyen slogandı "8 Mart'ta Diyarbakır'da". Son yılların 8 Mart kutlamalarında ana gündemdi barış ve hala acil bir konu olarak 1998'de de "barış" dedik ve Diyarbakır yoluna çıktık.

Ankara 8 Mart platformunun, kutlama programına ilişkin çalışmaları, yaşananlar, söylenenler bir yana (bu ayrı bir yazının konusu olabilir) cumartesi akşamı bir hengame ve koşuşturma içinde otobüslere bindik. Gölbaşı'nda İstanbul KESK (Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu) ve ÖDP üyesi kadınlarla buluşarak yolculuğumuza başladık.

Yolculuk şarkı, türkü, halay ve sloganlarla Birecik'e kadar olabildiğince canlı ve neşeli sürdü, herşey yolundaydı. Birecik'le birlikte olağanüstü bir bölgeye girdiğimiz belli oldu. İlk arama noktası yolculuğun nasıl devam edeceği hakkında bir fikir veriyordu. Diyarbakır'a girmemize izin verileceğine dair bir beklentimiz, bölgeyi ve yaşananları bilmekten dolayı zaten yoktu. Yine de küçük bir umut dahi olsa Diyarbakır'lı ve diğer illerden gelen kadınlarla birlikte olabileceğimiz düşüncesi geçiyordu içimden. Mersin ve İskenderun'dan gelen kadınlarla buluştuğumuz Birecik'te didik didik bir aramanın ardından yaklaşık dört saat sonra yola çıkmamıza izin verildi. Daha yerlerimize yerleşmeden ikinci kimlik kontrolü için durdurulduk. Bu kez askerler tek tek kimlikleri not etmeye başladılar. Henüz yirmi dakika önce polis noktasında bu işlemin yapıldığını söylememiz işe yaramadı. "Onların yaptığı arama başka, biz de yapacağız" verilen yanıt oldu! Yolculuğun gerilimi artmaya başlamıştı ve doruk noktasına Şanlıurfa Çevik Kuvvet Müdürlüğü'nde durdurulmamızla ulaşıldı. Kimlikler yine kontrol edildi ve gözaltına almalar başladı. Kimsenin otobüslerden inmesine izin verilmiyordu. Diğer otobüslerde neler

olup bittiğini bilememenin ve gözaltına alınanları görüp birşey yapamamanın yarattığı kargaşa içinde otobüslerimiz yumruklanarak zorla yola çıkarıldık. Konvoyun önündeki otobüse binen sivil polislerin yönetiminde olağanüstü bir hızla öndeki otobüsü izlemeye başladık. Artık Siverek önünde bekleyişimiz ve dönüşümüz boyunca asker, özel tim ve sivil polislerden oluşan "eskor" eşliğinde hiçbir yerde durmamıza izin verilmeyen yol hikayemiz başlamıştı. Olağanüstü bölgede olağan olanın Diyarbakır'a girmemize izin verilmeyeceği olduğu apaçık ortadaydı. Siverek girişinde şimdiye dek gördüğüm en yoğun güvenlik kuvveti çemberi bizi karşıladı ve güvenliğimizin sağlanamayacağı belirtilerek geri dönmemiz istendi. Şaşkın değildik, öfke, kızgınlık ve dirençle rujlarımızı sarıladık (kalemlerden daha iyi iş görüyorlardı), bulabildiğimiz her boydaki kağıda yine geleceğimizi yazarak otobüs camlarına yapıştırdık. Şanlıurfa il sınırına kadar bizi izleyen güvenlik kuvvetleri akşamın koyulaşmaya başlayan karanlığı içinde kayboluverdiler. Dönüş yolculuğunun geri kalanına uyku hakim oldu. Yorgun ve kırgındım. Ama yine gelecektim. Otuzaltı saatin sonunda Ankara'ya dönmüştük.

Sonraki birkaç gün boyunca, kırmızı ışıktaki, ya da trafikten dolayı her duruşumuzda "yine arama mı var" kuşkusunu yüreğimi yokladı, giderek hafifledi ve bitti. Ancak, yıllardır olağanüstü bölgede olağanüstü koşullarda yaşamının yaratacağı travmaya dair bir bilgi kaldı geriye.

Barış hala en acil konumuz, kadınlar savaş istemiyor ve bunu hep dillendireceğiz. Hiçbir kısıtlama olmaksızın bu ülkenin her yerinde 8 Martları kutlayacağız.

Gülşen ÜLKER AL

8 MART MEKTUPLARI

Trabzon'dan Şükran Ü. şöyle yazmış:

"Biz Trabzon'lu kadınlar 8 Mart etkinlikleri için ne yapabiliriz diye düşündük, sendikalar ve siyasi partilerden kadınlarla görüştük. Birlikte yapacağımız etkinlikte dayanışmayı ve birlikteliği yakalamak istedik; bunun için de siyasi ve sendikal örgüt kimliklerimizi bir yana bırakıp, kadın kimliğinde buluştuk. Hiç kimse ve hiçbir kuruluş ön plana çıkmadan kadın olarak birleştik. Trabzon Kadın Platformu'nu oluşturduk. ÖDP, Emek Partisi, İnsan Hakları Derneği, KESK'e bağlı sendikalarla birlikte, müzik, şiir ve folklor ile zenginleştirdiğimiz bir program ortaya çıkardık..... Kültür Merkezi'ndeki etkinliklerimizde salonlara sığamadık; 700 kişilik bir katılım oldu..."

Adana :

Adana'da coşkuyla kutlanan 8 Mart etkinlikleri Adana Kadın Kuruluşları Birliği, Adana Kadın Platformu ve Ç.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından düzenlendi. Ortak bir yürüyüşün yanısıra, çeşitli okullarda şenlik, konferans ve paneller yapıldı; ağaç dikme bayramı gerçekleştirildi. Ç.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin düzenlediği "Kadın ve Seracılık", "Kadın ve Organizasyon" kursları ile okuma-yazma kurslarını bitirenlere sertifikalarının verildiği bir tören de etkinlikler arasında yer aldı.

"Ben, hergünü dopdolu geçen bu coşkulu günlerin hepsine katıldım" diye yazıyor Adana'dan Ayşe Bingölge... Adana'da 8 Mart etkinlikleri, çeşitli derneklerin günleri paylaşmasıyla 5-12 Mart arasında bir hafta boyunca sürdürüldü.

PARTİLER VE SENDİKALAR 8 MART EYLEMLERİNDE

Siyasi partilerin ve sendikaların birçoğu bu yıl 8 Mart'ı çeşitli salon toplantıları ve şenliklerle kutlarken, CHP Kadın Kolları da İstanbul'da Kadıköy İskele Meydanı'nda ve Ankara'da Atatürk Spor Salonu'nda bir şenlik düzenledi.

Şubat ayının sonunda kurulan DEPAR (Değişen Türkiye Partisi) da kadınlarla ilgili ilk etkinliğini 8 Mart'ta Ankara'da "Kadınlar

Vardır" filminin gösterilip tartışıldığı bir toplantı ile gerçekleştirdi. Toplantıda DEPAR, kurucuları arasında %45 oranında kadın bulunmasının ve iki kadın genel başkan yardımcılarının olmasının partide kadınların "beyin" olarak değerlendirileceğinin bir kanıtı olduğunu açıkladı.

ÖDP'li (Özgürlük ve Dayanışma Partisi) kadınlar, İstanbul'da, İzmir'de, Adana'da ve diğer illerde yapılan yürüyüş ve mitinglerde "Şimdi Kadınlar Konuşuyor" belgisi ile bağımsız kadın platformları, bazı partiler (çoğu kez DBP ve HADEP) ve DİSK, KESK gibi

sendikalarla birlikte alanlardaydılar. ÖDP'li kadınlar, 8 Mart'ta kadınların savaşa, yoksulluğa ve şiddete karşı, barış için konuşuyor olmalarını çeşitli biçimlerde dile getirdiler. 8 Mart'ı kutlamak üzere Diyarbakır'a giden kadın konvoyunun kent merkezine sokulmaması ve kutlamalara emniyet güçlerince izin verilmemesi üzerine de ÖDP üyesi kadınlar Olağanüstü Hal Bölge Valisi, Diyarbakır Valisi ve görevli güvenlik güçleri hakkında İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundular.

Sayfa

14

8 MART'TAN KEYİFLİ VE GÜÇLÜ ÇIKABİLDİNİZ Mİ?

Bu yılki 8 Mart'ı UÇAN HABER ekibi olarak kendi aramızda değerlendirdik. Katılabildiğimiz, katılamadığımız eylemleri, basın-yayın organlarının yansıttığı bazı etkinlikleri ve en önemlisi de içimizdeki duyguları... 8 Mart bizi başka kadınlarla buluşturmuş muydu? Katıldığımız etkinliklerde paylaştığımız ne olmuştu? Kendimizi daha güçlenmiş hissedebilmiş miydik? Galiba hiç birimiz bu son soruyu "tabii ki öyle" diye yanıtlayamadık...

Oysa, birlikte birşeyler üretmenin keyfini, ya da bazı sıkıntılara birlikte göğüs germenin dayanışma duygusunu paylaşan kadınların biraraya geldiği kahvaltı ve yemeklerde sıcak bir atmosfer oluşmamış mıydı? İstanbul, İzmir ve Adana'da yürüyüş ve mitinglerdeki kadınların coşkusu alanları doldurmuştu mu? Edirne'den Mardin'e Türkiye'nin pek çok ilinde yapılan onlarca etkinlik ve bunlara katılan yüzlerce kadın, yürüyüş kollarında "dünya yerinden oynar, kadınlar özgür olsa!" belgisiyle zıp zıp zıplayan genç kadınlar yetmez miydi yüreklerimizi ferahlatmaya? Peki, bunca hareketliliğe karşın, içimizdeki keyiflenememe, dolu dolu yaşayamama duygusunu yaratan neydi? Bu soruya, belki sizlerin de üzerinde düşünebileceği başka sorularla yanıt bulmaya çalıştık.

8 Mart, Türkiye'de çok geniş çevrelerce kutlanan geleneksel bir bayrama dönüşüne tarihinde ona anlam vermiş olan gelenekten kopmakta ve sıradanlaşmakta mıydı? Gittikçe, 1857'de ona anlamını vermiş New York'lu kadın işçilerin ekmek ve özgürlük mücadelesinden uzaklaşırken, farklı çevreler 8 Mart'ın içini kendi günlük gereksinimlerine uygun bir tarzda doldururken aslında özünü boşaltmakta mıydılar?

Birkaç arkadaşımız, 8 Mart'ın ülkemizin bazı yerlerinde şenliklerle, büyük toplantılarla ve hatta devlet büyüklerinin katılımıyla kutlanırken, bazı bölgelerde toplantılara izin bile verilmemesi konusu üzerinde durdular. Bir diğeri, Rize'de 8 Mart'ı kutlamak için valiliğe başvuran kadınlardan "akli dengelerinin yerinde olduğuna ilişkin" bir belge istendiğini hatırlattı! Ve hiçbirimiz 8 Mart'ları, televizyonlara en fazla yansımış olan tablolarla, polis arabaları, coplar, havada uçan taşlar, sopalar, ezilen, yaralanan, oraya buraya kaçışan kadınlar ve çocuklarla hatırlamak istemiyorduk...

8 Mart'ların bir bayram gibi kutlanması ve çok geniş çevrelerce benimsenmesi hiç kuşkusuz şikayetçi olunacak bir durum değil. Ama, bu bayramın kadınlar açısından bir özelliği var. O'nun temelinde kadınların yaşamın her alanına yayılabilecek bir hak arayışı mücadelesi ve bu mücadele etrafında örülen dayanışma olduğu unutulmamalı... Hele, günümüz dünyasında savaşların ve yoksulluğun acısını yine en çok kadınların çektiği koşullarda.

Bunu unutturmayacak olan da yine biz kadınlarız. 8 Mart'ın anlamına uygun çalışmaları gün be gün yaşama geçirerek, bunları başka kadınlarla paylaşmanın en etkili yollarını bularak, haklarımız ve barış için dayanışma halkasını genişleterek... Sanırım, kendi bölgelerinde veya kuruluşlarında bunu gerçekleştirebilen kadınlar, etkinliklerinde daha geniş güçleri biraraya getirmeyi başarabilenler, 8 Mart'ın keyfini de daha çok çıkarabildiler.

Sahi, siz 8 Mart'tan keyifli ve güçlü çıkabildiniz mi?

Filiz KARDAM

BUZ FIRTINASI

Buz Fırtınası, insanın varoluş sorununun cinsiyetçi yönünü irdeleyen bir film. Bilindiği gibi, insan kendini var edebilmek için "öteki"ne ihtiyaç duyar. Cinsiyet rolleri açısından bakıldığında, bir kadın kendini kadın olarak varedilebilmek için erkeği, erkekse kadını arar.

Yönetmen (Ann Lee), parçalı anlatım tekniğini kullanarak büyüklerin de küçüklerin de cinsel kimliklerini bulmak için aynı oyunu oynadıklarını anlatıyor. Bütün kadınlar ve bütün erkekler -küçükler ve büyükler- hep aynı şeyin peşindedir; ötekinin cinselliği.

1970'li yılların pop-art atmosferinde geçen filmde göstergelerin peşinden gittiğimizde, varoluşun temeli olarak "su" çıkıyor karşımıza. (Antik Yunan filozofu Thales de evrenin temelini, tüm varlıklarının kaynağının su olduğunu söylüyordu.) TV'de Nixon'un Watergate skandalı, su yatağındaki mutsuz sevişmeler, bu yatağın üstünde mutsuzluğun ana rahmine dönüş pozisyonu, suyu alınmış havuzun içinde ilk öpüşmeler, su içinde yetişen pirinçle geçen akşam yemekleri, molekülleri arasındaki bağın sınırsız olduğu buz ve herşeyin buza kestiği bir gece yaşanan dramatik sevişmeler...

Bir yanda bekarete atfedilen değer, diğer yanda tüm sınırları zorlayan anahtar partileri. Sarkacın iki ucu. Arada gel-git yaşayan, sıkışmış kadın(cık)lar, erkek(cik)ler.

İnsanlığın bu en temel sorunlarından biri olan cinsellik üzerine, iyi bir film. 70'lerin Amerikan havası ve aile yapısı, fonda. Teması kadar yan anlamlarıyla da zengin bir film.

Pınar ŞENEL

CADILAR, BÜYÜCÜLER VE HEMŞİRELER

Bu kitap, kadınların sağlık alanında geçirdikleri evreleri tarihsel olarak anlatıyor. Kadınların bu alandaki kısıtlanmaları Ortaçağ'da başladı. Bu dönemde, özellikle köylü halkı tedavi eden kadınlar kilise tarafından "cadı ve büyücü" olarak tanımlanıp, bütün Avrupa'da bir cadı avallığı başlatıldı. Binlerce kadın kilise eliyle yakıldı, öldürüldü. Ortaçağ Avrupası'nda "tıp bilimi" üniversite eğitimi görmüş, kilise tarafından onaylanmış hekimler tarafından yürütülmekteydi. (Bu hekimlerin erkek olduğunu söylemeye gerek yok herhalde) Kullanılan yöntemlerin de aslında bilimle pek ilgisi yoktu. Hekimliğin üniversite eğitimi gerektiren bir meslek olarak kabul edilmesi kadınların işini daha da güçleştirdi. Onlara üniversitelerin kapılarını kapatmak hiç de zor olmadı.

Avrupa'nın tersine Amerika'da 19. yüzyıla kadar bu meslek ırk ve cins ayrımı olmaksızın yapılmaktaydı. Daha sonraki gelişmeler kadınların burada da sistematik olarak dışlanmasına neden oldu. Sonuçta bu sektörde kadınlara kalan tek yer hastabakıcılık oldu. Bu da zaten kadınlara aile içinde biçilen diğer görevlerden pek de farklı değildi. 19. yüzyıl sonlarında üst tabakadan kadınlar bu mesleği yeniden keşfettiler ve hemşirelik "iffetli" kadınların ilgi duydukları bir meslek oldu. Erkeklerin egemenliğindeki hekimlik mesleğinin yanında kadınların yapabilecekleri en iyi iş onlara yardımcı olmak, geleneksel anne rollerini burada da devam ettirmekti. Kitaba göre günümüzde de pek bir değişiklik yok. Sağlık sektöründe hala erkeklerin egemenliği sürüyor. Bu alanda yönetici ve bazı uzman kadroları kadınlara kapalı kalmaya devam ediyor.

Ehrenreich ve English'in kitabı kadınların "şifa dağıtıcılık"tan (ilk hekimlikten) erkek egemen din ve politikalarla bugün meslekten dışlanıp yardımcı rollere itilmelerinin nasıl bir süreç izlediğini tarihsel olarak anlatıyor.

Barbara Ehrenreich/Deidre English
Çeviren : Fatmagül BERKTAY
Kavram Yayınları, 1992

Sayfa

15

NEREDE NE VAR

??????????

UÇAN SÜPÜRGE KADIN FILMLERİ FESTİVALİ 5-11 HAZİRAN 1998 TARİHLERİ ARASINDA ANKARA'DA GERÇEKLEŞİYOR

Ankara yaz mevsimini kadın filmleri festivali ile karşılayacak. Türkiye'de ilk kez düzenlenen ve Kültür Bakanlığı ile Çankaya ve Yenimahalle Belediyeleri'nin sponsorluğunu üstlendiği Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali 5-11 Haziran 1998 tarihleri arasında gerçekleşecek. Kadın yönetmenlerin kadın konulu filmlerinin izleyiciye sunulacağı festivalde, Kamera Arkasındaki Kadınlar ve Türk Sinemasında Kadın İmgesi panelleri yer alacak. Ayrıca, çeşitli sohbetler, müzik dinletileri ve diğer kadın örgütlerinin bir araya geldiği etkinlikler planlanıyor.

Festivalde, Yunanistan, Fransa, Norveç, Avustralya, Arjantin, İngiltere ve Macaristan filmleri aracılığıyla beyazperdedeki farklı kadınlık deneyimlerini izleme fırsatına sahip olacağız.

Festivalin Türkiye kısmını ise bu yıl Bilge Olgaç temsil edecek. Olgaç'ın kadın konusunu işlediği Kaşık Düşmanı ve İpekçe, Büyülü Fener sinemasında gösterime sunulacak.

Almanya'da yaşayan Türk kadın yönetmenlerin filmleriyle de festivalde iki kültür arasında yaşayan bir başka kadınlık deneyimini paylaşıyoruz.

Kadın Filmleri Festivali 5 Haziran 1998 Cuma günü Devlet Opera Balesi'nde yapılacak açılış seremonisiyle başlayacak. Kadın Ustaya Saygı bölümünde Bilge Olgaç için hazırlanan belgesel filminin gösterimi yanında Olgaç filmlerinde rol alan sanatçılar bizlere Olgaç'ı anlatacaklar.

Festival programı 20 Mayıs 1998 tarihinden itibaren Uçan Süpürge'den alınabilir.

BİLGE OLGAÇ KİMDİR?

1940'da Vize'de (Kırklareli) doğdu. Orta öğrenimini yarıda bıraktı. Sinemaya 1962 yılında Memduh Ün'ün yönetmenliğini üstlendiği Kismet'in En Güzeli filminde yönetmen yardımcılığına adım attı. 1964'te Üçünü de Mıhlarm filmi ile yönetmenliğe başladı. Çoğunun senaryosunu da yazdığı 33 filmi olan Olgaç, Kaşık Düşmanı ile 7. Uluslararası Kadın Şenliği (Paris) En İyi Film Ödülü ve Basın Ödülü'nün yanında çeşitli ulusal ödüllerin sahibidir. Türk Sinemasının en uzun soluklu yönetmeni olan Olgaç, 1993 yılında aramızdan ayrıldı.

KADIN OYUNLARI VE ÖYKÜ YARIŞMASI

Son Başvuru Tarihi : 15 Haziran 1998

Yarışma Şartnamesi : Ankara'da Yeni Sahne, Küçük

Tiyatro ve Dost Kitabevi, diğer illerde Devlet Tiyatroları gişeleri,veya Kadının Sosyal Hayatını Araştırma ve İnceleme Derneği'nden temin edilebilir.

İletişim Adresi : Kadının Sosyal Hayatını Araştırma ve İnceleme Derneği,

Çehre Sok. 11/8 G.O.P. Ankara

Tel : (0.312) 446 96 37

Faks : (0.312) 446 96 12

KAZETE'nin 3. Sayısı Çıktı!

1997 Ekim'inden bu yana İzmir'de çıkmakta olan bağımsız, siyasi kadın gazetesi KAZETE'nin 3. sayısı Şubat ayında çıktı. KAZETE, ilk sayısında kendisini, "laik, çağdaş, demokrat kadının sözcülüğünü yapacak, siyasal anlamda gündem belirleyip, kamuoyu oluşturacak ve gerçekten kadınların sesi olabilecek" bir yayın olarak tanımlamıştı. Ayrıca, "kadını köle olarak gören, gerici, bağınaz, kaderci anlayışla sonuna kadar mücadelede kararlı bir yayın politikası" izleyeceğini belirtmişti.

İletişim Adresi : 1391 Sok. No 4/201 Alsancak İZMİR

Tel : (0.232) 463 63 00 • Faks : (0.232) 463 53 03

Ankara'lı EKSİK ETEK Çıktı!

EKSİK ETEK dergisinin onikinci sayısı Ankara'lı bir grup kadının geceli gündüzlü çalışmalarıyla 8 Mart'ta "Ankara'dan Merhaba" dedi. EKSİK ETEK'in bu sayısında 8 Mart'la ilgili yazılar, "İngiltere'de bir Workshop, iki Kongre", "Medeni Kanun'da Değişiklikler", Doris Lessing üzerine bir yazı, Fetay Soykan ile Türk sinemasında kadın üzerine söyleşi, feminist sözlük, "eksik haberler" ve daha neler neler yer alıyor...

KADINLAR YENİ BİR PROJE BAŞLATTILAR

Bu projenin adı yok, ama kilometrelerce sözü olacak... İstanbul'da bir grup kadın, bir süreden beri evlerinde hem eni, hem boyu iki karış olan bir kumaşı işleyerek, dükerek, boyayarak ya da tığlarla, şişlerle örerek bunları birleştirip bir dilek örtüsü oluşturuyorlar. Bu projenin şimdilik adı yok. "Ne yapıyorsunuz?" diye soranlara, "tasalarımızı birbirine ekleyerek barışı öğreniyoruz", diyorlar.

Kadınlar, bu adsız projelerini şöyle anlatıyorlar: "Hep şaşıyoruz savaşımlara. Aklimız almıyor, aklimız emiyor... Biz bir grup kadın tasalarımızı birbirine eklemeye başladık. Barış için bir dilek örtüsü dikiyoruz. Dikerken barışı öğreniyoruz.

Herbirimiz barış çözümümüzü, iki karışa iki karış bir kumaşa işleyip birbirine ekliyoruz. Her mahalleden, her şehirden aynı tasayı duyan, söyleyecek sözü olan kadınlardan yeni işlemler bekliyoruz. Tasalarını bizimkine katarlarsa barış dileği, örtümüzün kilometrelerce uzayacağını umuyoruz.

Geleneklere göre kadınlar, erkeklerin başlattığı kavgaları, araya girip başlarındaki çevrelerini atarak durdururlar. Hep birlikte ürettiğimiz bu dilek örtüsü de bizim, savaşları durdurmak için attığımız çevre olsun!"

Mutlaka sizin de iki karışlık kumaşa işleyeceğiniz sözünüz vardır!

Bilgi için Tel: (0.212) 249 78 76